

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens, riksdagsstyrelsens och Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag om anslag för utgiftsområde 1, som totalt uppgår till drygt 13 miljarder kronor för 2017. Därmed avstyrker utskottet oppositionspartiernas alternativa budgetförslag. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om godkännande av höjda stödnivåer för endagstidningar. Vidare tillstyrker utskottet regeringens och riksdagsstyrelsens förslag om vissa bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Utskottet avstyrker riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Vidare tillstyrker utskottet delvis riksdagsstyrelsens förslag om anslagsfinansiering av viss verksamhet och lämnar i denna del förslag till en smärre ändring. Utskottet tillstyrker dessutom riksdagsstyrelsens förslag om godkännande av en investeringsplan. Därutöver tillstyrker utskottet Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag om anslagsfinansiering av viss verksamhet.

Övriga motionsförslag som behandlas i betänkandet avstyrks.

I budgetpropositionen behandlar regeringen sju tillkännagivanden som rör våldsbejakande extremism och som enligt regeringen får anses tillgodosedda fullt ut. Utskottet delar regeringens bedömning avseende tre av tillkännagivandena. När det gäller övriga tillkännagivanden delar utskottet inte regeringens bedömning att tillkännagivandena med redovisade åtgärder är tillgodosedda fullt ut. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer i sin skrivelse om behandlingen av riksdagens skrivelser (Skrivelse 75) med bl.a. en redogörelse för de ytterligare åtgärder som vidtagits i utestående delar.

I betänkandet finns två reservationer (V, KD) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, L, KD). Moderata samlingspartiet, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har inte deltagit i anslagsbeslutet och redovisar i stället sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

Utskottet föreslår slutligen att riksdagen lägger Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2015 till handlingarna.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:1 utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2015 (redog. 2015/16:RS1).

29 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Budgetprocessen i riksdagen	9
Betänkandets disposition.....	10
Utskottets överväganden.....	11
Mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1	11
Propositionen	11
Kompletterande underlag.....	24
Tidigare behandling	26
Pågående arbete	26
Utskottets bedömning	27
Anslag m.m. inom utgiftsområde 1	28
Propositionen	28
Motionerna.....	43
Utrikesutskottets yttrande	49
Tidigare behandling	50
Utskottets ställningstagande.....	52
Apanaget och insyn i kungliga hov- och slottsstaten.....	54
Motionerna.....	54
Gällande ordning m.m.....	55
Tidigare behandling	58
Utskottets ställningstagande.....	59
Regeringskansliets organisation	60
Motionen.....	60
Tidigare behandling	60
Utskottets ställningstagande.....	60
Utrikesförvaltningens organisation.....	61
Motionerna.....	61
Tidigare behandling	61
Utrikesutskottets yttrande	62
Utskottets ställningstagande.....	62
Frågor om statsrådets ekonomiska villkor	63
Motionerna.....	63
Gällande ordning.....	63
Tidigare behandling	64
Utskottets ställningstagande.....	64
Föräldraledighet för statsråd.....	64
Motionen	64
Pågående arbete	64
Tidigare behandling	65
Utskottets ställningstagande.....	65
Presstödet	65
Motionerna.....	65
Pågående arbete	66
Tidigare behandling	66
Utskottets ställningstagande.....	66

Sieps uppdrag	67
Motionen	67
Pågående arbete	67
Utskottets ställningstagande.....	67
Riksdagsförvaltningens årsredovisning	67
Redogörelsen.....	67
Utskottets ställningstagande.....	68
Reservationer	69
1. Apanaget och insyn i kungliga hov- och slottsstaten , punkt 2 (V)	69
2. Regeringskansliets organisation, punkt 3 (KD)	69
Särskilda yttranden	71
1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1, punkt 1 (M)	71
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1, punkt 1 (SD).....	74
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1, punkt 1 (C)	77
4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1, punkt 1 (L)	78
5. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1, punkt 1 (KD)	80
6. Utrikesförvaltningens organisation , punkt 4 (V)	82
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	83
Proposition 2016/17:1	83
Redogörelse 2015/16:RS1	84
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	84
<i>Bilaga 2</i>	
Riksdagsstyrelsens lagförslag	88
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens, riksdagsstyrelsens, Riksdagens ombudsmäns (JO) och oppositionspartiernas anslagsförslag.....	89
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden och oppositionspartiernas inställning till bemyndigandena	90
<i>Bilaga 5</i>	
Utskottets anslagsförslag	91
<i>Bilaga 6</i>	
Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden	92
<i>Bilaga 7</i>	
Utrikesutskottets yttrande 2016/17:UU2y	93
<i>Tabeller</i>	
Investeringsplan för 2:3 Riksdagens fastighetsanslag	33
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	89
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	90
Förslag till beslut om anslag för 2017 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse	91
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	92

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1

a) Anslagen för 2017

Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2017 inom utgiftsområde 1 i enlighet med utskottets förslag i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 1 punkterna 2, 9 och 11 samt avslår motionerna 2016/17:2223 av Jonas Millard m.fl. (SD), 2016/17:2848 av Tuve Skånberg m.fl. (KD), 2016/17:3285 av Andreas Norlén m.fl. (M) yrkandena 1–11, 2016/17:3411 av Per-Ingvar Johnsson och Johan Hedin (båda C) och 2016/17:3429 av Tina Acketoft m.fl. (L).

b) Höjda stödnivåer för endagstidningar

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om de höjda stödnivåerna för endagstidningar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 1 punkt 1.

c) Beställningsbemyndiganden för regeringen

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 för anslagen 6:6 Stöd till politiska partier och 8:1 Presstöd besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i utskottets förslag i bilaga 6.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 1 punkt 3.

d) Lagförslag

Riksdagen avslår riksdagsstyrelsens förslag i bilaga 2 till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Därmed avslår riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 1 punkt 4.

e) Låneram för Riksdagsförvaltningen

Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2017 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor och för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 500 000 000 kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 1 punkterna 5 och 8.

f) Anslagsfinansiering av viss verksamhet för Riksdagsförvaltningen

Riksdagen beslutar att Riksdagsförvaltningen för 2017 får finansiera förvärvet av andel i fastigheten Iason 1 i dess helhet med anslag.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2016/17:1 utgiftsområde 1 punkt 6.

g) Investeringsplan för Riksdagsförvaltningen

Riksdagen godkänner riksdagsstyrelsens förslag till investeringsplan för anslaget 2:3 Riksdagens fastighetsanslag för 2017–2020.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 1 punkt 7.

h) Anslagsfinansiering av viss verksamhet för Riksdagens ombudsmän (JO)

Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän (JO) för 2017 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 1 punkt 10.

2. Apanaget och insyn i kungliga hov- och slottsstaten

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:63 av Robert Hannah (L) yrkandena 1–3 och

2016/17:1051 av Niclas Malmberg m.fl. (MP, V, L, C, S) yrkande 6.

Reservation 1 (V)

3. Regeringskansliets organisation

Riksdagen avslår motion

2016/17:2659 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 15.

Reservation 2 (KD)

4. Utrikesförvaltningens organisation

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2533 av Jabar Amin m.fl. (MP),

2016/17:2574 av Anders Hansson (M) och

2016/17:2853 av Tuve Skånberg (KD).

5. Frågor om statsråds ekonomiska villkor

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2580 av Jeff Ahl (SD) yrkande 2 och

2016/17:2581 av Jeff Ahl (SD) yrkande 2.

6. Föräldradedighet för statsråd

Riksdagen avslår motion

2016/17:205 av Caroline Szyber (KD).

7. Presstödet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:693 av Anna Hagwall (SD) yrkande 2 och

2016/17:1835 av Christian Holm Barenfeld och Margareta Cederfelt (båda M).

8. Sieps uppdrag

Riksdagen avslår motion

2016/17:3083 av Per Lodenius (C).

9. Riksdagsförvaltningens årsredovisning

Riksdagen lägger redogörelse 2015/16:RS1 till handlingarna.

Stockholm den 22 november 2016

På konstitutionsutskottets vägnar

Björn von Sydow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M)*, Veronica Lindholm (S), Maria Abrahamsson (M)*, Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C)*, Agneta Börjesson (MP), Patrick Reslow (M)*, Emanuel Öz (S), Fredrik Eriksson (SD)*, Tina Acketoft (L)*, Mia Sydow Mölleby (V), Laila Naraghi (S), Marta Obminska (M)*, Oscar Sjöstedt (SD)* och Stefan Svanström (KD)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition för 2017 i de delar som rör utgiftsområde 1 Rikets styrelse (prop. 2016/17:1 utg.omr. 1), Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2015 (redog. 2015/16:RS1) och 29 motionsyrkanden som har väckts under den allmänna motionstiden 2016/17.

I nämnda del av budgetpropositionen lämnar regeringen, riksdagsstyrelsen och Riksdagens ombudsmän (JO) förslag om anslag inom utgiftsområdet.

Regeringen föreslår även att riksdagen godkänner förslaget om höjda stödnivåer för endagstidningar. Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 för dels anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 172 200 000 kronor 2018, dels anslaget 8:1 *Presstödet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor för perioden 2018–2019.

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen antar förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Vidare föreslår riksdagsstyrelsen att riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2017 ta upp lån i Riksgäldskontoret för dels investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor, dels investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 500 000 000 kronor, beslutar att Riksdagsförvaltningen får finansiera förvärvet av andel i fastigheten Iason 1 i dess helhet med anslag samt godkänner den föreslagna investeringsplanen som riktlinje för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för 2017–2020.

Riksdagens ombudsmän (JO) föreslår att riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän för 2017 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Regeringens, riksdagsstyrelsens och Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag till riksdagsbeslut samt förslagen i motionerna finns i *bilaga 1*. Riksdagsstyrelsens lagförslag finns i *bilaga 2*.

I *bilaga 3* finns en sammanställning av regeringens, riksdagsstyrelsens och Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområdet för 2017 och de avvikelser från dessa som Moderata samlingspartiet (Moderaterna), Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner.

I *bilaga 4* finns en sammanställning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden inom utgiftsområde 1 och Moderaternas,

Sverigedemokraternas, Centerpartiets, Liberalernas och Kristdemokraternas inställning till dessa bemyndiganden.

Den 25 oktober 2016 lämnade riksdagsdirektören Kathrin Flossing och medarbetare information om Riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2015 och budgetförslagen för 2017 m.m.

Konstitutionsutskottet har gett utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över förslagen i budgetpropositionen och motionerna i de delar som rör utrikesförvaltningen. Utrikesutskottets yttrande finns i *bilaga 7*.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Rambeslutsprocessen innebär att beslut om statens budget för det närmast följande budgetåret fattas i två steg (11 kap. 18 § riksdagsordningen). I första steget i denna budgetprocess fastställer riksdagen genom ett enda beslut bl.a. en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till. I andra steget i budgetprocessen fastställer riksdagen genom ett enda beslut hur anslagen för varje utgiftsområde ska fördelas inom utgiftsramen. I detta steg beslutas även om bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.

Riksdagen kommer den 23 november 2016 att behandla finansutskottets betänkande 2016/17:FiU1, där budgetpropositionens förslag till utgiftsram för bl.a. utgiftsområde 1 ingår. Summan av de utgifter som hör till utgiftsområdet får uppgå till högst det belopp som riksdagen kommer att besluta. I betänkandet tillstyrker finansutskottet regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 1, enligt vilket utgifterna för utgiftsområdet ska uppgå till sammanlagt 13 268 476 000 kronor.

I detta ärende ska konstitutionsutskottet föreslå för riksdagen hur bl.a. anslagen för utgiftsområde 1 ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Utskottets ställningstagande till anslagsfördelningen för budgetåret 2017 bygger på förutsättningen att riksdagen fastställer ramen för utgiftsområde 1 i enlighet med finansutskottets förslag. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska som redovisats ovan göras genom ett beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Av 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) följer att regeringen i budgetpropositionen ska lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. Redovisningen ska vara anpassad till utgiftsområdena.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut inom utskottets ämnesområde (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den

resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet analyserar mot den bakgrunden regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 1 i budgetpropositionen. Analysen syftar till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1 behandlas i ett inledande avsnitt. I ett efterföljande avsnitt behandlas de förslag i budgetpropositionen och motionerna som gäller anslag m.m. inom utgiftsområde 1. Därefter behandlas ett antal motionsförslag som har väckts under den allmänna motionstiden 2016/17. Förslagen i dessa motioner gäller en rad olika frågor med koppling till några av de ändamål och verksamheter som innefattas i utgiftsområde 1. Slutligen behandlas Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2015.

Utskottets överväganden

Mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1

Propositionen

Inledning

Riksdagen har godkänt fem mål inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Dessa mål rör områdena samepolitik, demokratipolitik, politiken för mänskliga rättigheter, nationella minoriteter samt medier. Regeringen har beslutat om ett generellt mål för området länsstyrelserna. Detta mål är dock inte bundet med riksdagen. Länsstyrelserna har emellertid uppgifter inom ramen för de nationella målen som är fördelade på ett stort antal utgiftsområden, och flera av dessa mål är riksdagsbundna. Målen för övriga delområden inom utgiftsområde 1 är inte bundna med riksdagen. Dessa mål behandlas i budgetpropositionen under respektive delområde. Några av målen behandlas dessutom längre fram i detta betänkande i avsnittet Anslag m.m. inom utgiftsområde 1. I denna inledning finns en redogörelse för de mål som rör flera utgiftsområden och som inte behandlas närmare inom utgiftsområde 1, nämligen det övergripande målet för samepolitiken och målet för medierna. Därefter finns en redogörelse för målen för områdena demokratipolitik, politiken för mänskliga rättigheter och nationella minoriteter samt för vissa av länsstyrelsernas verksamheter. Det finns även en närmare redogörelse för Sametinget och en del av samepolitiken.

Det övergripande målet för samepolitiken är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar. Detta mål godkändes av riksdagen 2005 (prop. 2005/06:1 utg.omr. 23, bet. 2005/06:MJU2, rskr. 2005/06:108).

Regeringens samepolitik redovisas i budgetpropositionen under flera utgiftsområden. Bland dessa kan nämnas utgiftsområdena 16 Utbildning och universitetsforskning, 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Inom utgiftsområde 1 finns budgetförslag för anslaget 3:1 *Sametinget* och en redogörelse för målet, resultatredovisningen och politikens inriktning framöver för samepolitiken när det gäller att verka för en levande samisk kultur.

Området medier omfattar Myndigheten för press, radio och tv, Statens medieråd, presstöd, utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland, forskning och dokumentation om medieutvecklingen, avgift till Europeiska audiovisuella observationer samt stöd till taltidningar. Vidare omfattas Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Området är delat mellan utgiftsområdena 1 Rikets styrelse och 17 Kultur,

medier, trossamfund och fritid. Under utgiftsområde 1 finns budgetförslag för anslagen 8:1 *Presstöd* och 8:2 *Myndigheten för press, radio och tv*.

Målet för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan. Detta mål godkändes av riksdagen 2014 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

Målet, resultatredovisningen och politikens inriktning framöver för området medier behandlas samlat i budgetpropositionen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid och bereds således av kulturutskottet.

Sametinget och del av samepolitiken

Inledning

Sametinget, som bildades 1993, är en förvaltningsmyndighet inom rennäringensområdet. Det är även ett samiskt folkvalt organ med val vart fjärde år. Sametingets verksamhet regleras i sametingslagen (1992:1433) och förordningen (2009:1395) med instruktion för Sametinget. Statsbidrag enligt förordningen (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska administreras av Sametinget. De övergripande målen för Sametinget är enligt sametingslagen att verka för en levande samisk kultur och att ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur.

När det gäller samepolitikens mål att verka för en levande samisk kultur finns i budgetpropositionen under utgiftsområde 1 en resultatredovisning och en beskrivning av politikens inriktning framöver. Samerna är dessutom erkända som en nationell minoritet och samiskan är erkänt som ett nationellt minoritetsspråk i Sverige. Området nationella minoriteter behandlas samlat i budgetpropositionen under utgiftsområde 1 och behandlas närmare längre fram.

Vid bedömningen av resultatet av de åtgärder som har vidtagits för en levande samisk kultur används framför allt tre indikatorer. Ett par av de valda indikatorerna mäter samråd med och inflytande för samerna samt Sametingets och andra aktörers arbete med att stärka det samiska språket. En annan indikator är Sametingets och andra myndigheters arbete för ett starkt och mångfaldigt kulturliv. Bedömningarna utgår främst från Sametingets årsredovisning.

Resultat och inriktning

Resultatredovisningen i budgetpropositionen utgår bl.a. från de ovan redovisade indikatorerna.

När det gäller analyser och slutsatser av resultatredovisningen konstaterar regeringen bl.a. att Sametinget fyller en viktig funktion för att uppnå målet om en levande samisk kultur, bl.a. genom att bevaka att samiska behov beaktas i samhällsplaneringen och genom att arbeta med det samiska språket och kulturen.

För att uppnå det övergripande målet krävs enligt regeringen ytterligare insatser inom en rad områden. Regeringen nämner i denna del bl.a. arbetet med en nordisk samekonvention och behovet av att säkra det samiska folkets och det samiska språkets ställning.

När det gäller arbetets inriktning framöver lyfter regeringen bl.a. fram arbetet med en formaliserad dialog mellan Sametinget och regeringen. Därutöver ska regeringen arbeta för att slutföra förhandlingarna om en nordisk samekonvention och förhoppningen är att konventionen ska kunna ratificeras under mandatperioden. Dessutom kommer regeringen, i enlighet med vad Sverige meddelat Förenta Nationernas råd för mänskliga rättigheter, att arbeta för en ratifikation av ILO:s¹ konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk i självstyrande länder. I denna del framhåller regeringen att en ratifikation dock ytterst är en fråga för riksdagen att besluta om. Inom ramen för regeringens arbete mot rasism ska även den rasism som riktas mot samerna uppmärksammas och bemötas.

Demokratipolitiken och politiken för mänskliga rättigheter

Inledning

Demokratipolitiken och mänskliga rättigheter behandlas i budgetpropositionen i ett och samma kapitel (prop. 2016/17:1 utg.omr. 1 s. 57 f.). I propositionen anges att politikområdet omfattar Valmyndighetens, Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamheter samt utgifter för tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS). Vidare omfattas när det gäller demokratipolitiken arbetet för ett högt och mer jämlikt valdeltagande, ett breddat och jämlikt deltagande i de folkvalda församlingarna, stärkta möjligheter för medborgarna till inflytande, insyn och delaktighet mellan valen, en ökad demokratisk medvetenhet samt åtgärder för att värna dels demokratin mot våldsbejakande extremism, dels det demokratiska samtalet mot hot och hat. Därutöver omfattar politikområdet samordning och utveckling av frågor om mänskliga rättigheter på nationell nivå samt stödet till politiska partier.

Hösten 2015 godkände riksdagen ett eget övergripande mål för politiken för mänskliga rättigheter och som en följd av detta ett nytt mål för demokratipolitiken (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62). Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks, medan målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

¹ Internationella arbetsorganisationen (ILO) är ett av Förenta Nationernas s.k. fackorgan med uppgift att bevaka frågor om arbetsvillkor, diskriminering m.m. Inom ramen för denna uppgift bevakar ILO sedan många år ursprungsfolkens arbets- och livsvillkor. ILO utarbetar bl.a. konventioner, och 1989 tillkom konvention nr 169. Konventionen innehåller ett antal bestämmelser och åtaganden till skydd för ursprungsfolken.

Resultat och inriktning

Demokratipolitiken

Av propositionen framgår att målet för området demokratipolitik uppfylls bl.a. genom ett högt och mer jämlikt valdeltagande samt ett breddat och mer jämlikt deltagande i de folkvalda församlingarna. För att uppnå målet för demokratipolitiken framhålls vidare att medborgarna ska ges stärkta möjligheter till inflytande, insyn och delaktighet mellan valen. Andra prioriterade frågor för att uppnå målet för demokratipolitiken är att öka den demokratiska medvetenheten och att värna demokratin mot våldsbejakande extremism och det demokratiska samtalet mot hot och hat.

Resultatredovisningen i propositionen görs i förhållande till det övergripande målet för demokratipolitiken och till de resultat som har uppnåtts inom de ovan redovisade prioriterade områdena.

När det gäller resultatredovisningen för arbetet med ett högt och mer jämlikt valdeltagande (avsnitt 9.4 i propositionen) redogörs för Valmyndighetens verksamhet och andra åtgärder som har vidtagits på området.

Valmyndigheten är en förvaltningsmyndighet som ansvarar för att planera och samordna genomförandet av val och nationella folkomröstningar. När det gäller Valmyndighetens arbete framgår det av propositionen att myndighetens arbete under 2015 i huvudsak var inriktat på bl.a. uppföljning av valen 2014 till Europaparlamentet och till riksdagen och kommun- och landstingsfullmäktige, arbete till följd av vissa författningsändringar och planering av en organisationsförändring som innebär att myndigheten fr.o.m. den 1 april 2016 har Skatteverket som värmyndighet. Enligt regeringen innebär denna organisationsförändring att det på sikt skapas goda förutsättningar för effektivitets- och kvalitetsförbättringar i Valmyndighetens verksamhet och att myndighetens sårbarhet minskar. Det framhålls vidare i propositionen att det genom organisationsförändringen säkerställs att Valmyndigheten får ökad möjlighet att koncentrera sig på myndighetens kärnverksamhet och att med Skatteverket som värmyndighet underlättas också arbetet med ett nytt valdatasystem inför framtida val.

Regeringen konstaterar vidare i propositionen att under 2015 fortsatte arbetet med att i kommande allmänna val få ett högt och mer jämlikt valdeltagande.

Det är enligt regeringen särskilt angeläget att fortsätta att genomföra insatser som kan bidra till att valdeltagandet ökar i socioekonomiskt svaga stadsdelar där valdeltagandet är lågt.

När det gäller arbetets inriktning framöver uppger regeringen bl.a. att Myndigheten för tillgängliga medier har fått i uppdrag att fortsätta driva en webbplats som riktar sig till samhällsgrupper som röstar i lägre utsträckning än övriga röstberättigade, såsom utrikes födda, unga och personer med funktionsnedsättning och att uppdraget ska redovisas senast i november 2016 (avsnitt 9.4.2). Vidare framgår av propositionen att enligt en studie om valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2014 bland Europeiska unionens (EU)

medlemsländer från Svenska institutet för europapolitiska studier är förekomsten av bl.a. parallella val till nationella församlingar och obligatorisk röstning viktiga förklaringsfaktorer till ett högt valdeltagande.

Det framhålls vidare att en särskild utredare har fått i uppdrag att överväga och lämna förslag till dels hur omval ska kunna genomföras snabbare än i dag, dels hur valsedlar ska tillhandahållas i anslutning till röstmottagningsställen för att säkerställa valhemligheten.²

I propositionen finns vidare en redogörelse för bl.a. pågående och avslutade utredningar när det gäller arbetet för ett breddat och mer jämlikt deltagande i de folkvalda församlingarna (avsnitt 9.5).

2014 års demokratiutredning har haft i uppdrag att bl.a. se över frågor om de politiskt förtroendevaldas villkor och föreslå åtgärder för att fler ska engagera sig som politiskt förtroendevalda. Utredningens betänkande (SOU 2016:5) har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet. Därutöver har regeringen gett Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor i uppdrag att 2014–2017 genomföra insatser i syfte att stärka ungas möjligheter till inflytande i de demokratiska processerna genom stöd till unga politiker.

Regeringen framhåller i propositionen att villkoren för de politiskt förtroendevalda har förändrats under senare år och att kvinnor, unga och utrikes födda är underrepresenterade bland de folkvalda. Vidare är personer med funktionsnedsättning underrepresenterade i kommunfullmäktige. Utvecklingen visar enligt regeringen på behovet av ytterligare insatser på området. I denna del framhåller regeringen även att det huvudsakliga ansvaret för att förbättra den sociala representativiteten ligger hos de politiska partierna eftersom de ansvarar för nominerings- och rekryteringsprocesserna inför allmänna val.

När det gäller resultatredovisningen för arbetet för stärkta möjligheter för medborgarna till inflytande, insyn och delaktighet mellan valen (avsnitt 9.6) redogörs för bl.a. avslutade utredningar, demokratiforskning, medborgardialog med stöd av it och i den lokala beslutsprocessen samt EU:s medborgarinitiativ. I denna del finns en närmare redogörelse för de överväganden och förslag som lämnats av 2014 års demokratiutredning och utredningen om delaktighet i EU (SOU 2016:10). Det framgår vidare av propositionen att betänkandena har remitterats och att de för närvarande bereds i Regeringskansliet.

I propositionen finns även en redogörelse för vidtagna åtgärder och pågående utredningar när det gäller arbetet för en ökad demokratisk medvetenhet (avsnitt 9.7). Enligt regeringen är tilltron till demokratin väl förankrad i det svenska samhället. Det finns dock grupper i samhället som har ett lägre förtroende för demokratin i Sverige och inom EU. Det finns därför ett fortsatt behov att arbeta för att öka förtroendet för demokratin i dessa grupper.

² Utredningen (2015 års vallagsutredning) redovisade i slutet av oktober 2016 sitt uppdrag (SOU 2016:71).

Regeringens arbete framöver handlar om att på olika sätt stärka det demokratiska samtalet (avsnitt 9.7.2). Bland annat har Forum för levande historia fått i uppdrag att under perioden 2015–2017 genomföra en utbildningsinsats för att öka den demokratiska medvetenheten bland skolelever.

När det gäller resultatredovisningen för arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism (avsnitt 9.8) redogörs för vidtagna åtgärder och pågående utredningar.

I propositionen redogörs för resultatet av de åtgärder som regeringen har vidtagit i syfte att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Åtgärderna har redovisats till riksdagen i skrivelsen Åtgärder för att göra samhället mer motståndskraftigt mot våldsbejakande extremism (skr. 2014/15:144).³ Regeringen framhåller vidare att åtgärder för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism utgör en viktig del av arbetet mot terrorism, att insatserna mot terrorism omfattar, utöver det förebyggande arbetet, även åtgärder för att förhindra och försvåra terrorism och att regeringens arbete mot terrorism beskrivs inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

I propositionen framhåller regeringen att arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism ständigt måste pågå och utvecklas för att möta nya hot.

Regeringen bedömer att det arbete som den nationella samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism utfört har bidragit till att Sverige i dag är bättre rustat än tidigare för de utmaningar som finns med våldsbejakande extremism på nationell och lokal nivå. Mycket arbete återstår dock enligt regeringen och de insatser som gjorts behöver utvecklas och konkretiseras ytterligare. Som exempel nämner regeringen att fler kommuner behöver genomföra utbildningsinsatser och att myndigheters och kommuners personal behöver utbildningar om våldsbejakande extremism.

Vidare framhåller regeringen att genom Sveriges deltagande i det europeiska samarbetet om strategisk kommunikation mot våldsbejakande extremism och terrorism under 2015 och 2016 har det visat sig vara viktigt att Sverige tar fram ny och fördjupad kunskap om omfattningen av och innehållet i den våldsbejakande propaganda som förekommer på internet och i sociala medier. Vilken roll den digitala miljön har för radikalisering och rekrytering till våldsbejakande extremism och terrorism behöver enligt regeringen också analyseras.

I propositionen finns även en redogörelse för vidtagna åtgärder och pågående utredningar när det gäller arbetet med att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat (avsnitt 9.9). Bland annat ska en handlingsplan tas fram för att förebygga hot mot det demokratiska samtalet. Syftet med handlingsplanen är enligt regeringen att förebygga utsatthet hos centrala

³ Skrivelsen har behandlats av konstitutionsutskottet i ett separat betänkande (bet. 2015/16:KU4, rskr. 2015/16:137).

aktörer som deltar i det offentliga samtalet och att förebygga förekomsten av hot och hat i det offentliga rummet. I denna del finns även en redogörelse för avslutade och pågående utredningar.

Bland annat gav regeringen i juni 2016 Göteborgs universitet i uppdrag att kartlägga utsattheten för hot, våld och trakasserier hos journalister i syfte att uppdatera och systematisera kunskapen om journalisters utsatthet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 september 2017.

I avsnittet politikens inriktning (9.10) behandlar regeringen ett antal tillkännagivanden från riksdagen som rör våldsbejakande extremism (jfr bet. 2015/16:KU4, rskr. 2015/16:137).

Med anledning av riksdagens tillkännagivande till regeringen om att det är angeläget att ta till vara det arbete som bedrivs av den nationella samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism (den nationella samordnaren) och att det därutöver finns behov av att kontinuerligt utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism (nämnda betänkande mom. 2) har regeringen dels förlängt uppdraget för den nationella samordnaren till den 12 januari 2018 (dir. 2016:43), dels utsett en ny samordnare för det fortsatta uppdraget. I samordnarens uppdrag ingår även att analysera och föreslå hur det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism nationellt bör samordnas och organiseras inom ramen för befintlig myndighetsstruktur fr.o.m. januari 2018. Därutöver ska den nationella samordnaren analysera kommunernas ansvar för att förebygga radikaliserings och rekrytering till våldsbejakande grupper och arbetet som bedrivs i denna del. Utifrån analysen ska samordnaren utreda olika alternativ till utformningen av kommunernas ansvar och lämna förslag till vilka åtgärder som kan vidtas gentemot de kommuner som inte lever upp till sitt ansvar. Det framhålls vidare att den nationella samordnaren har överlämnat en nationell strategi mot våldsbejakande extremism och att denna strategi kommer att vara vägledande för samordnarens fortsatta arbete. Av propositionen framgår att nämnda strategi ligger i linje med regeringens förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och terrorism. Med dessa åtgärder anser regeringen att riksdagens tillkännagivande är tillgodosett och därmed också slutbehandlat.

När det gäller riksdagens tillkännagivande om att det finns behov av att sprida kunskap om våldsbejakande islamistiska organisationers övergrepp och ideologi samt att denna uppgift förslagsvis kan tilldelas Forum för levande historia (nämnda betänkande mom. 3) framhåller regeringen att den nationella samordnaren är bäst lämpad för denna uppgift. I denna del lyfter regeringen också fram att den nationella samordnaren enligt tidigare beslutade direktiv också har ett huvudansvar för att genomföra aktuella utbildningsinsatser (dir. 2014:103). Enligt regeringen krävs ytterligare insatser i denna del och därför avsätts medel till olika åtgärder t.o.m. 2020. De åtgärder som behöver vidtas bör enligt regeringen omfatta alla former av våldsbejakande extremism, men åtgärderna bör samtidigt kunna anpassas och skraddarsys efter myndigheters och kommuners behov. Vidare framgår det av propositionen att Statens skolverk har påbörjat ett arbete med att göra medarbetare inom skolan

uppmärksamma på tendenser till radikaliserings. Enligt tidigare avisering har även medel tillförts det förebyggande arbetet inom detta område (prop. 2015/16:99 s. 58). Göteborgs universitet, som redan har i uppdrag att utveckla och sprida kunskap och metoder för att minska rekryteringen till våldsbejakande ideologier och rörelser och till rasistiska organisationer, har fått uppdraget att genomföra ytterligare insatser. En särskilt viktig del av detta uppdrag är enligt regeringen det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism i skolorna, inklusive stöd till lärare, fritidspersonal och socialarbetare. Dessutom förlängs uppdraget till Göteborgs universitet om det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism i skolorna t.o.m. 2018. Med dessa åtgärder anser regeringen att riksdagens tillkännagivande om kunskaphöjande åtgärder är tillgodosett och att tillkännagivandet därmed får anses slutbehandlat.

Regeringen anser även att riksdagens tillkännagivande om att det finns anledning att se över behovet av ett förtydligt ansvar för skolhuvudmän och andra som arbetar med barn och unga för att motverka radikaliserings, liksom formerna för ett sådant ansvar, numera är tillgodosett (nämnda betänkande mom. 4). I denna del konstateras att myndigheter som arbetar med barn och unga redan i dag är skyldiga enligt lag att anmäla om barn och ungdomar far illa. Det gäller också personal som arbetar med barn och unga i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet eller i annan sådan verksamhet på hälso- och sjukvårdens eller socialtjänstens område. Med anledning av detta anser regeringen att ytterligare förtydliganden för skolhuvudmän inte behöver göras och att den befintliga lagstiftningen ska tillämpas i dessa fall. Det finns dock enligt regeringen behov av att utveckla det lokala samarbetet mellan skola, socialtjänst och polis inom befintliga samverkansforum, t.ex. för brottsförebyggande arbete. I denna del framhåller regeringen att det i den nationella samordnarens uppdrag ingår att bistå kommunerna i att utveckla sitt kunskapsbaserade arbete och att ge kunskap och stöd till olika personalgrupper i frågor om våldsbejakande extremism.

När det gäller riksdagens tillkännagivanden om att det dels bör utvecklas metoder och redskap för att identifiera samfund och organisationer som inte bör få stöd från det allmänna eftersom de inte lever upp till grundläggande demokratiska värderingar, dels bör utvecklas metoder och redskap för att identifiera organisationer och samfund som vill motverka radikaliserings och att dessa organisationer och samfund bör stärkas och stödjas (nämnda betänkande mom. 5 och 6) anför regeringen bl.a. följande. I den nationella samordnarens uppdrag ingår numera även att stödja kommunerna i att identifiera och utveckla samarbete med organisationer och trossamfund som vill förebygga antidemokratiska beteenden, radikaliserings och rekrytering till våldsbejakande extremism (dir. 2016:43). För att ytterligare bistå kommunerna i detta arbete har regeringen även gett Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor i uppdrag att ta fram och sprida en vägledning för samverkan mellan kommuner och det civila samhällets organisationer i arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande

extremism. Regeringen bedömer att den verksamhet som det civila samhällets organisationer och kommuner skapar är nödvändig för att det förebyggande arbetet ska vara framgångsrikt och därför förlängs statsbidraget till förebyggande verksamheter mot våldsbejakande extremism till 2025. Detta är en del av regeringens satsning för ett Sverige som håller ihop (utg.omr. 17 avsnitt 2.6.1). Under 2016 har regeringen tillfört sammanlagt 15,5 miljoner kronor för statsbidrag till verksamhet som värnar demokratin. Dessutom förstärker regeringen arbetet med att säkerställa att inga offentliga medel ska kunna gå till organisationer som förespråkar antidemokratiska värderingar. Bland annat pågår en översyn av hur demokratikriterierna är utformade i olika förordningar, och ett uppdrag till berörda myndigheter övervägs. Vidare har regeringen tillsatt en utredning som ska se över statens stöd till trossamfund (dir. 2016:62). Sammantaget anser regeringen att även dessa två tillkännagivanden är tillgodosedda och därmed också slutbehandlade.

När det gäller riksdagens tillkännagivande om att det är viktigt att i digitala miljöer där det förekommer våldsförhållande budskap som utgör verktyg i rekrytering till extremistiska organisationer och konstellationer sprida positiva motbudskap om demokrati och våra grundläggande värden (nämnda betänkande mom. 7) anför regeringen att det bästa sättet att bemöta sådan propaganda är med kunskap. Statens medieråd har tagit fram ett digitalt utbildningsmaterial om medie- och informationskunnighet som syftar till att stärka barn och unga mot antidemokratiska och våldsbejakande budskap. Det krävs dock enligt regeringen ytterligare analyser och kartläggningar. Totalförsvarets forskningsinstitut har därför fått i uppdrag att göra kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremistisk propaganda och uppdraget ska redovisas i mars 2019. Tanken är att resultaten av analyserna ska spridas till olika yrkesgrupper och till det civila samhällets organisationer i samverkan med bl.a. den nationella samordnaren. Med redovisade åtgärder anser regeringen att riksdagens tillkännagivande är tillgodosett och att det därmed får anses slutbehandlat.

Slutligen när det gäller riksdagens tillkännagivande om att det är viktigt att myndigheter och kommuner har beredskap för att hantera avhoppare som fortfarande förespråkar våldsbejakande ideologier eller som återvänder och misstänks ha begått grova brott utomlands (nämnda betänkande mom. 9) bedömer regeringen att myndigheterna och kommunerna har fått verktyg och riktlinjer för att utveckla sin beredskap och sitt förebyggande arbete i relation till dessa individer. Viktiga faktorer i denna del är dels den nationella samordnarens kunskapsöversikt, dels Socialstyrelsens, Statens Institutionsstyrelses och Kriminalvårdens rapporter och kunskapsstöd till sina personalgrupper. Därutöver övervägs enligt regeringen nya uppdrag till dessa myndigheter om behov finns. Med dessa åtgärder anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och därmed också får anses slutbehandlat.

Justitiekanslern och Datainspektionen

I propositionen finns även resultatredovisningar för Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamheter (avsnitt 9.11).

Justitiekanslern hade under 2015 som mål att vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. Av propositionen framgår att myndigheten med hög kvalitet och effektivitet ska bevaka statens rätt samt medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Regeringen bedömer att Justitiekanslern har uppfyllt de mål och uppgifter som regeringen har satt upp för verksamheten. Det är enligt regeringen av vikt att myndigheten fortsätter med det utvecklingsarbete som bedrivs för att vidareutveckla verksamheten.

Datainspektionen hade under 2015 som mål att upptäcka och förebygga hot mot den personliga integriteten. Av propositionen framgår bl.a. att myndighetens verksamhet främst ska inriktas på dels områden som bedöms vara särskilt känsliga ur ett integritetsperspektiv, dels nya företeelser och användningsområden för teknik. Vidare ska myndigheten prioritera de områden där risken för missbruk eller felaktig användning bedöms vara särskilt stor.

Regeringen bedömer att Datainspektionen har uppfyllt de mål och uppgifter som regeringen har satt upp för verksamheten. Med utgångspunkt i ett omfattande uppdrag och ett föränderligt och växande arbetsfält har Datainspektionen enligt regeringen gjort väl avvägda prioriteringar i sin verksamhet under året.

Politiken för mänskliga rättigheter

I propositionen finns även en redogörelse för arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter och vilka resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder som har använts (avsnitt 9.12). Av propositionen framgår att målet berör många politikområden och att omhändertagandet av särskilda konventionsåtaganden redovisas under respektive utgiftsområde.

Utgångspunkten för målet för politiken för mänskliga rättigheter är enligt regeringen att den svenska rättsordningen ska stå i överensstämmelse med de konventioner som Sverige har anslutit sig till och att konventionsåtagandena ska beaktas, i enlighet med principen om fördragskonform tolkning, vid tillämpningen av svensk rätt inom hela den offentliga verksamheten, såväl inom stat som inom kommuner och landsting.

Regeringen framhåller bl.a. att genom de insatser som genomförts har ett brett arbete påbörjats för att stärka medvetenheten och kunskaperna om mänskliga rättigheter inom den offentliga verksamheten. I denna del understryker regeringen att det dock saknas dels en samlad strategi för ett systematiskt arbete för de mänskliga rättigheterna i Sverige, dels ett oberoende granskningsorgan.

När det gäller arbetet framöver anför regeringen bl.a. att den avser att återkomma till riksdagen med en ny strategi för arbetet med mänskliga rättigheter i Sverige (avsnitt 9.14).⁴ Vidare framhåller regeringen att det behöver inrättas en oberoende nationell institution med uppgift att skydda och främja de mänskliga rättigheterna i enlighet med de s.k. Parisprinciperna. Enligt regeringen bör riksdagen vara huvudman för denna institution.

Nationella minoriteter

Inledning

Området nationella minoriteter omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken och som finansieras från anslagen 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* och 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer*. Den verksamhet som rör de nationella minoriteterna bedrivs även inom bl.a. områdena utbildningspolitik, språkpolitik och samepolitik.

Målet för politiken för nationella minoriteter är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Detta mål godkändes av riksdagen 2008 (prop. 2008/09:1 utg.omr. 1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

Resultat och inriktning

I propositionen framhåller regeringen att målet för politiken för nationella minoriteter ska följas upp inom tre delområden: diskriminering och utsatthet, inflytande och delaktighet samt språk och kulturell identitet (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272).

Det finns i propositionen en redogörelse för vilka resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder som har använts för de tre delområdena.

I propositionen redovisas dels hur lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk efterlevs, dels vilka informations- och kunskapshöjande insatser som gjorts för att förstärka de nationella minoriteternas rättigheter. Vidare finns en redogörelse för resultaten av insatser inom de ovannämnda delområdena (avsnitt 10.4.2).

När det gäller lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk konstateras i propositionen att lagen tillförsäkrar samtliga fem nationella minoriteter i Sverige särskilda rättigheter, att dessa rättigheter anger en miniminivå för arbetet med minoritetspolitiken, att kommuner och landsting efter ansökan hos regeringen dessutom har möjlighet att få ingå i ett förvaltningsområde för finska, meänkieli eller samiska, som innebär vissa utökade rättigheter för tornedalingar, samer och sverigefinnar, och att kommuner och landsting beviljas statsbidrag för de merkostnader som detta

⁴ Regeringen beslutade i oktober 2016 att överlämna skrivelsen Regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29) till riksdagen. Skrivelsen bereds av konstitutionsutskottet i ett separat betänkande (bet. 2016/17:KU6).

innebär. Det framgår vidare av propositionen att Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har haft i uppdrag att analysera användningen av statsbidraget för förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska, att myndigheterna i februari 2016 överlämnade en rapport till regeringen och att det i rapporten konstateras att det råder stora skillnader i hur kommuner tolkar och tillämpar föreskrifterna på området. Regeringen beslutade i september 2016 om direktiv till en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn och analys av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt angränsande frågor (dir. 2016:73). Syftet med översynen är enligt regeringen att ta ytterligare steg i arbetet med att säkra efterlevnaden av de nationella minoriteternas rättigheter.

När det gäller delområdet diskriminering och utsatthet redogörs i propositionen för förekomsten av diskriminering och utsatthet och insatser för att motverka utsatthet och diskriminering. För delområdet inflytande och delaktighet finns en redogörelse över bl.a. samråds- och stödformer. När det gäller delområdet språk och kulturell identitet finns en redogörelse för tillgången till de nationella minoriteternas språk och kultur och insatser för att stärka dessa delar. Vidare finns en redogörelse över särskilda insatser för romsk inkludering.

Enligt regeringen har den positiva utvecklingen av arbetet med att säkerställa efterlevnaden av de nationella minoriteternas rättigheter i förvaltningsområdena avstannat något under det senaste året (avsnitt 10.4.3). Detta beror bl.a. på stora skillnader i hur kommunerna tolkar och tillämpar de föreskrifter som finns på området och betydande brister såväl inom som utom förvaltningsområdena.

När det gäller arbetet med romsk inkludering anför regeringen bl.a. att kommunernas intresse för att arbeta med dessa frågor ökar. Vidare framhåller regeringen att Kommissionen mot antiziganism har bidragit till att synliggöra de utbredda fördomarna mot romer och den upplevda ökade diskrimineringen mot gruppen. Regeringen anser, i enlighet med riksdagens tillkännagivande (bet. 2014/15:KU16, rskr. 2014/15:156), att det behövs fortsatta satsningar för bekämpandet av antiziganism och för romsk inkludering.

Regeringen har beslutat om en översyn av den aktuella lagstiftningen på området för att få en uppfattning om hur förvaltningsområdenas roll kan tydliggöras och hur ordningen med statsbidrag ska se ut. Mot denna bakgrund kommer regeringen att avvakta anslutningen av ytterligare kommuner till förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska.

Av propositionen framgår vidare att regeringen kommer att förlänga det befintliga statsbidraget för deltagande i insatser för att förstärka tillgången på lärare i minoritetsspråk.

När det gäller arbetet med strategin för romsk inkludering avser regeringen att fortsätta att genomföra särskilda insatser för att utveckla, fördjupa och sprida arbetet inom ramen för strategin för romsk inkludering. Regeringen kommer även att ta ställning till de förslag som Kommissionen mot antiziganism har lämnat i sitt slutbetänkande (SOU 2016:44). Därutöver ingår

regeringens arbete mot antiziganism i den kommande nationella handlingsplanen mot rasism. Arbetet med att tillgodose riksdagens tillkännagivande om fortsatta satsningar för bekämpandet av antiziganism och för romsk inkludering kommer därmed att fortsätta.

Länsstyrelserna

Inledning

Länsstyrelserna är statens regionala företrädare. Det finns 21 länsstyrelser som bl.a. har uppgifter som rör livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor, regional tillväxt, infrastrukturplanering, hållbar samhällsplanering och boende, energi och klimat, kulturmiljö, skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar, naturvård samt miljö- och hälsoskydd, lantbruk och landsbygd, fiske, regionaliserad rovdjursförvaltning, folkhälsa, jämställdhet och integration. Utöver dessa uppgifter anges i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion att vissa länsstyrelser har särskilda uppgifter, bl.a. förvaltning av vattendistrikt, fjällfrågor, vissa rennärlingsfrågor, tillsyn rörande penningtvätt och frågor om tillstånd att anordna kampsportsmatcher. För många av de offentliga åtaganden som utförs av kommuner eller andra aktörer har länsstyrelserna även uppgifter som rör samordning, tillsyn, uppföljning och utvärdering.

Regeringens mål för området länsstyrelserna är att nationella mål ska få genomslag i länen samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Målet gäller för samtliga län oavsett ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunerna.

Som redovisats tidigare har länsstyrelserna uppgifter inom ramen för nationella mål. Dessa mål är fördelade på ett stort antal utgiftsområden, och flera av målen är bundna med riksdagen. Målen återfinns under respektive utgiftsområde.

Resultat och inriktning

Regeringen har i tidigare budgetpropositioner redovisat indikatorer för vissa av länsstyrelsernas verksamheter. I regleringsbrevet för 2015 fick länsstyrelserna i uppdrag att följa upp och utvärdera dessa resultatindikatorer och av redovisningen framgår att korrelationen mellan länsstyrelsens insatser och förändringar av indikatorn ibland är oklar. För vissa områden tycks användningen av nyckeltal vara mer ändamålsenlig. Mot bakgrund av detta väljer regeringen att för verksamhetsåret 2015 inte redovisa några resultatindikatorer. Regeringen avser att återkomma i frågan om hur arbetet med resultatindikatorer kan bedrivas och utvecklas framöver.

Av propositionen framgår att det i resultatredovisningen redogörs för ett antal av länsstyrelsernas verksamhetsområden enligt förordningen med länsstyrelseinstruktion (avsnitt 8.4.2). Områdena har valts bl.a. utifrån deras storleksmässiga betydelse för länsstyrelsernas totala verksamhet.

Resultatredovisningen delas således upp i fyra avsnitt: a) samordnings- och sektorsövergripande arbete, b) tillsyn, skydd och kontroll, c) ärendehandläggning samt d) migration och integration.

När det gäller analyser och slutsatser av resultatredovisningen konstaterar regeringen bl.a. att verksamheten i länsstyrelserna bedöms ha bedrivits på ett tillfredsställande sätt, att de flesta av länsstyrelsernas verksamheter har kunnat genomföras på ett bättre sätt än 2014 och att det finns delar av länsstyrelsernas verksamhet som behöver förbättras.

I propositionen redogör regeringen även för sina vidtagna och planerade åtgärder samt för utredningsuppdrag. Vidare anges att länsstyrelsernas verksamhet i stor utsträckning också påverkas av de politiska inriktningar som anges för andra utgiftsområden och som redovisas under respektive utgiftsområde.

När det gäller politikens inriktning framöver anför regeringen bl.a. att Indelningskommittén i ett delbetänkande har lämnat förslag om en sammanläggning av vissa län och landsting samt nya länsstyrelser för de nya länen (SOU 2016:48), att betänkandet ska remitteras och att regeringen därefter kommer att ta ställning till kommitténs förslag.

I budgetpropositionen finns även en redogörelse för prioriterade satsningar framöver. Regeringen framhåller länsstyrelsernas mottagande av nyanlända flyktingar och tidiga insatser för asylsökande, regionalt brottsförebyggande arbete och miljötillsyn. Regeringen kommer också att pröva möjligheten att i ökad utsträckning ge länsstyrelserna dispositionsrätt över medel på sakanslag som betalas ut till länsstyrelserna som bidrag från andra myndigheter.

Kompletterande underlag

När det gäller tre av riksdagens tillkännagivanden till regeringen om våldsbejakande extremism (bet. 2015/16:KU4 mom. 2, 3 och 6) har Regeringskansliet gett in en skrivelse med kompletterande underlag. Nämda tillkännagivanden handlar om den nationella samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism, om kunskapshöjande åtgärder om våldsbejakande islamistiska organisationers övergrepp och ideologi och om att stärka och stödja samfund och organisationer som vill motverka radikaliserings. Av skrivelsen framgår bl.a. följande.

Den del av den nationella samordnarens uppdrag som rör den långsiktiga organiseringen av arbetet och kommunernas ansvar ska redovisas senast i december 2016. Dessutom pågår en utvärdering av stödtelefonen, och utvärderingen ska vara klar i början av december.

När det gäller tillkännagivandet om kunskapshöjande åtgärder om våldsbejakande islamistiska organisationers övergrepp och ideologi framgår bl.a. att Göteborgs universitet efter förfrågan från regeringen ska vara värd för en nordisk forskarkonferens om våldsbejakande extremism den 24–26 april 2017. Våldsbejakande islamistisk extremism kommer att vara ett av fokusområdena vid konferensen. Därutöver har Totalförsvarets forskningsinstitut

(FOI) fått i uppdrag att göra kvantitativa kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremistisk propaganda. Myndigheten ska genomföra kvalitativa analyser av materialet och av innehållet i texter och budskap. Uppdraget pågår till den 6 mars 2019. En delrapport ska redovisas den 12 januari 2017 och den rapporten kommer bl.a. att fokusera på våldsbejakande islamistisk extremism och dess internationella förgreningar. I FOI:s uppdrag ingår även att sprida resultatet av kartläggningen till berörda aktörer. Bland berörda aktörer nämns den nationella samordnaren och kommunerna. Resultatet av FOI:s uppdrag kommer att ge ny kunskap om våldsbejakande islamistisk extremism.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har nyligen redovisat sitt uppdrag om unga och våldsbejakande extremism. Bland annat har myndigheten tagit fram en forskningsöversikt (Ung och Extrem – om våldsbejakande islamistisk extremism) och poddar med redovisade rapporter.

Vidare har den nationella samordnaren tillsammans med Studentlitteratur och ett antal forskare tagit fram en antologi (Våldets sociala dimensioner). I antologin finns bl.a. en text om den våldsbejakande islamismens teologiska rötter av Mohammad Fazlhashemi, professor vid Uppsala universitet. Det är tänkt att antologin ska användas i undervisningen vid universitet och högskolor.

I oktober 2016 beslutade regeringen dessutom att ge ett nytt uppdrag till Barnombudsmannen om att öka kunskapen om barns upplevelser av våldsbejakande extremism och terrorism. Barnombudsmannen ska bl.a. inhämta barns erfarenheter av att personer reser från Sverige till konfliktområden i terrorismsyfte. I uppdraget ingår även att sammanställa den forskning och kunskap som finns om barn som direkt eller indirekt berörs av högerextremism och vänsterextremism. Uppdraget ska delredovisas den 12 januari 2018 och slutredovisas den 18 maj 2018.

Den nationella samordnaren har en viktig roll i att sprida de kunskapsunderlag som andra myndigheter har tagit fram. Samordnaren använder t.ex. underlagen i sina utbildningsinsatser i kommunerna, och hittills har samordnaren besökt ca 270 kommuner. Under 2017 planerar samordnaren fler kompetenshöjande insatser i samverkan med bl.a. universitet och länsstyrelser. Andra viktiga kanaler för samordnarens kunskapsförmedling är en referensgrupp med företrädare för myndigheter, forskarnätverk och nätverk av praktiker.

De kunskapsförhöjande och kunskapsinhämtande åtgärder som vidtas bör omfatta alla former av våldsbejakande extremism men samtidigt anpassas efter myndigheters och kommuners behov av kunskap.

Forum för levande historia har i uppdrag att, med utgångspunkt i Förintelsen, främja arbete med demokrati, tolerans och alla människors lika värde. Myndigheten är en central aktör i regeringens insatser mot rasism. Det är i nuläget inte lämpligt att ge myndigheten ett särskilt uppdrag om våldsbejakande islamistisk extremisms historia och ideologi. Regeringen har därför lagt ut uppdragen i linje med tillkännagivandet på andra myndigheter.

Regeringen anser att det är viktigt att skilja de förebyggande insatserna mot extremism och rasism åt men att myndigheterna genom sina olika ingångar i rasism och extremism också samverkar.

När det gäller riksdagens tillkännagivande om att stärka och stödja samfund och organisationer som vill motverka radikaliserings framgångar det av skrivelsen att samordnaren kommer att förstärka sina insatser riktade till organisationer och trossamfund fr.o.m. hösten 2016. Tanken är att utveckla samverkan mellan den nationella samordnaren och de två myndigheter som berörs mest – MUCF och Nämnden för statligt stöd till trossamfund.

Tidigare behandling

Vid budgetbehandlingen hösten 2015 konstaterade utskottet i sin bedömning inledningsvis att regeringens resultatredovisning i stort var utformad på ungefär samma sätt som i föregående års budgetproposition (bet. 2015/16:KU1 s. 24). När det gäller den del av samepolitiken som rörde en levande samisk kultur fanns det dock i budgetpropositionen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse en resultatredovisning och en beskrivning av politikens inriktning framöver. Utskottet välkomnade detta. När det gällde strukturen på regeringens resultatredovisning och redovisningen av gjorda insatser ansåg utskottet att dessa i stort var bra men att de möjligen skulle kunna konkretiseras något. Utskottet framhöll i denna del att det är angeläget att resultatredovisningens struktur är logisk och tydlig, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de leder till. Det är vidare enligt utskottet önskvärt att redovisningen koncentreras till att redovisa och bedöma faktiskt uppnådda resultat av genomförda statliga insatser i förhållande till målen och att sambanden mellan mål, resultat och regeringens budgetförslag framgår tydligt. Slutligen noterade utskottet att när det gäller budgetpropositionens härledningstabeller saknades det ibland förklaringar till de förändringar av anslagsnivåerna som redovisats. Utskottet underströk i denna del att det är angeläget att innebörden av de förändringar i härledningstabellerna som redovisas på ett eller annat sätt tydligt framgår av budgetpropositionen.

Pågående arbete

Utskottet har informerats av Regeringskansliet om att det påbörjats ett arbete med att utveckla och förtydliga budgetpropositionens härledningstabeller och tillhörande texter, att utgiftsområde 1 är ett av de utgiftsområden som ännu inte gått igenom och att arbetet beräknas vara avslutat i anslutning till framtagandet av kommande budgetproposition under hösten 2017.

Utskottets bedömning

Som en del i konstitutionsutskottets löpande uppföljning har utskottet analyserat regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för utgiftsområde 1. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av förslagen i budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Inledningsvis kan utskottet konstatera att regeringens resultatredovisning i stort är utformad på ungefär samma sätt som i föregående års budgetproposition. När det gäller resultatredovisningen av vissa av länsstyrelsernas verksamheter noterar utskottet att regeringen för verksamhetsåret 2015 valt att inte redovisa några resultatindikatorer och att regeringen avser att återkomma med uppgifter om hur arbetet med resultatindikatorer kan bedrivas och utvecklas framöver. Utskottet välkomnar det pågående arbetet och ser fram emot fortsatta utvecklingsinsatser.

När det gäller strukturen på regeringens resultatredovisning och redovisningen av gjorda insatser anser utskottet att dessa i stort är bra. Möjligen skulle dessa delar kunna utvecklas något. Det gäller framför allt avsnittet Demokratipolitik och mänskliga rättigheter. Utskottet vill i denna del framhålla att det är angeläget att resultatredovisningens struktur är logisk och tydlig, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de leder till. Det är vidare önskvärt att redovisningen koncentreras till att redovisa och bedöma faktiskt uppnådda resultat av genomförda statliga insatser i förhållande till målen och att sambanden mellan mål, resultat och regeringens budgetförslag framgår tydligt.

Vidare konstaterar utskottet att regeringen i budgetpropositionen behandlar några tillkännagivanden som rör våldsbejakande extremism. När det gäller tre av riksdagens tillkännagivanden delar utskottet regeringens bedömning att de får anses tillgodosedda. Det rör tillkännagivandena om den nationella samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism, om kunskapshöjande åtgärder om våldsbejakande islamistiska organisationers övergrepp och ideologi och om att stärka och stödja samfund och organisationer som vill motverka radikaliserings (bet. 2015/16:KU4 mom. 2, 3 och 6). När det gäller övriga tillkännagivanden om våldsbejakande extremism (nämnda betänkande mom. 4, 5, 7 och 9) delar utskottet inte regeringens bedömning att tillkännagivandena med redovisade åtgärder är tillgodosedda fullt ut. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer i sin skrivelse om behandlingen av riksdagens skrivelser (Skrivelse 75) med bl.a. en redogörelse för de ytterligare åtgärder som vidtagits i utestående delar.

Slutligen välkomnar utskottet det påbörjade arbetet med att utveckla och förtydliga budgetpropositionens härledningstabeller och tillhörande texter. Som utskottet tidigare påpekat är det angeläget att innebörden av de förändringar i härledningstabellerna som redovisas på ett eller annat sätt tydligt framgår av budgetpropositionen.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 1

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse i enlighet med regeringens, riksdagsstyrelsens respektive Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag, godkänner regeringens förslag om höjda stödnivåer för endagstidningar, lämnar de bemyndiganden som regeringen och riksdagsstyrelsen har begärt, avslår riksdagsstyrelsens lagförslag, beslutar med en justering att Riksdagsförvaltningen får anslagsfinansiera ett fastighetsförvärv, godkänner en investeringsplan och beslutar att Riksdagens ombudsmän (JO) får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet. Oppositionspartiernas anslagsmotioner avslås.

Jämför särskilda yttranden 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (L), 5 (KD).

Propositionen

Kungliga hov- och slottsstaten

Verksamheten

Anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* ska användas för att täcka utgifter för statschefens officiella funktioner, inklusive utgifter för kungafamiljen. Därutöver ska anslaget användas för kungliga hov- och slottsstatens förvaltningsutgifter.

Kungliga hovstaterna är den officiella beteckningen på den organisation som i dagligt tal kallas hovet och som har till huvuduppgift att bistå statschefen och övriga medlemmar av kungafamiljen i deras officiella plikter. En annan uppgift är att vårda det kungliga kulturarvet och att visa detta kulturarv för allmänheten. I budgetsammanhang delas hovet in i kungliga hovstaten (hovstaten) och kungliga slottsstaten (slottsstaten).

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 1 094 000 kronor (under 2014 uppgick det till 956 000 kronor och under 2013 till 766 000 kronor).

Den verksamhet som hovstaten bedriver omfattas inte av Riksrevisionens granskning enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Revisionen utförs av en extern revisor, vars bedömning är att årsredovisningen för 2015 i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionen, som har granskat slottsstatens årsredovisning för 2015, bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* ska uppgå till 136 996 000 kronor för 2017. Förslaget innebär en ökning med 1 618 000 kronor jämfört med innevarande år, vilket bl.a. beror på en pris- och löneomräkning.

Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Verksamheten

Anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* ska användas för arvoden och reseersättningar till riksdagens ledamöter, pensioner och ekonomiskt stöd till f.d. riksdagsledamöter och stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen. Anslaget ska även användas för talmannens verksamhet, resor och representation samt för utskottens utgående besök, resor och utfrågningar. Därutöver ska anslaget täcka kostnader för internationellt och interparlamentariskt samarbete samt bidrag till interparlamentariskt samarbete. Kostnader för språkutbildning till riksdagens ledamöter samt bidrag till föreningar i riksdagen ryms också inom anslaget.

Av propositionen framgår bl.a. att riksdagen som det främsta demokratiska statsorganet har konstitutionellt fastställda uppgifter i det svenska statskicket. Riksdagen med dess ledamöter har som folkets främsta företrädare också en central roll i opinionsbildningen och en skyldighet att verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Riksdagen har även uppgifter som följer av internationella åtaganden och av medlemskapet i EU. Riksdagens arbete bedrivs i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen och riksdagsordningen samt särskilda riksdagsbeslut om arbetets inriktning.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 37 983 000 kronor (under 2014 uppgick det till 62 156 000 kronor och under 2013 till 56 409 000 kronor).

Lagändring

Stödet till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen regleras i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen. Stödet till parti-grupperna i riksdagen för politiska sekreterare till riksdagens ledamöter beräknas med utgångspunkt i ett månatligt belopp per person i enlighet med nämnda lag. Stödet är avsett att täcka kostnaderna för handläggarghjälp åt riksdagens ledamöter och beräknas efter normen en politisk sekreterare per riksdagsledamot. Riksdagsstyrelsen föreslår i budgetpropositionen att 10 § lagen om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen ska ändras på så sätt att det görs en uppräknings av månadsbeloppet för stödet till politiska sekreterare med 2,2 procent från nuvarande 59 300 kronor till 60 600 kronor. För ovanstående ändamål föreslås därför också att nivån på anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* höjs med 5 444 000 kronor för stödet till parti-grupperna i riksdagen. Lagändringen föreslås träda i kraft den 31 december 2016.

Anslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* ska uppgå till 880 313 000 kronor för 2017. Förslaget innebär en ökning med 13 180 000 kronor jämfört med innevarande år, vilket utöver den ovan nämnda höjningen av månadsbeloppet för stödet till politiska sekreterare även inkluderar en pris- och löneomräkning. Enligt riksdagsstyrelsen bör det

preliminärt tilldelade anslaget för 2017 – med reservation för uppräknigen av stödet till politiska sekreterare – kunna rymma den ordinarie verksamheten.

Riksdagens förvaltningsanslag

Verksamheten

Anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* ska användas för Riksdagsförvaltningens förvaltningsutgifter, bidrag till föreningar i riksdagen och resebidrag till skolorna. Därutöver ska anslaget användas till kostnader för stipendier till skolungdomar samt kostnader för nämnder och riksdagsorgan enligt lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Riksdagsförvaltningen är riksdagens förvaltningsmyndighet och har endast en verksamhetsgren: stöd till den parlamentariska processen. Förvaltningens huvuduppgift är att ge stöd vid behandlingen av riksdagens ärenden och att tillhandahålla de resurser och den service som kammaren, utskotten, EU-nämnden, riksdagsledamöterna och de övriga riksdagsorganen behöver. Riksdagsförvaltningen ska dessutom informera om riksdagens arbete och frågor som rör EU. Vidare ska myndigheten handlägga ärenden som rör riksdagens internationella kontakter och ansvara dels för vården av riksdagens byggnader och samlingar, dels för de myndighets- och förvaltningsuppgifter som anges i bl.a. riksdagsordningen.

Den 25 oktober 2016 besökte riksdagsdirektören Kathrin Flossing med medarbetare konstitutionsutskottets sammanträde och lämnade information om bl.a. det pågående arbetet inom Riksdagsförvaltningen med att utveckla och förbättra den externa informationen om riksdagens arbete och beslut samt om resultatet av en organisationsförändring inom Riksdagsförvaltningen när det gäller EU-informationen till allmänheten. Bland annat uppgavs att arbetet med att förbättra riksdagens webbplats pågår kontinuerligt, att webbplatsen utvärderas årligen och att enligt årets utvärdering fungerar vissa delar av webbplatsen bra (bl.a. sökfunktioner) medan andra delar (bl.a. tillgängligt material) behöver förbättras.

Det framkom vidare att det pågår ett arbete med att förstärka EU-informationen till allmänheten och att en ny webbplats för EU-informationen ska lanseras nästa vår. Som redovisades även förra året ska EU-informationen inriktas på EU:s institutioner, beslutsprocessen inom EU och riksdagens arbete med EU-frågor. Det framkom även att det under året har satsats på kompetensutveckling av den personal inom Riksdagsförvaltningen som arbetar med dessa frågor och att det har anställts en webbredaktör med särskilda kunskaper om EU. Det har också skapats ett nätverk där bl.a. EU-informationens roll diskuteras. I nätverket ingår bl.a. företrädare för Regeringskansliet.

Slutligen lämnades närmare information om informationsenhetens roll och uppdrag. I denna del uppgavs att det pågår en organisationsförändring och att man planerar att se över behov och arbetsrutiner i förhållande till utskotten.

Enligt riksdagsstyrelsen har Riksdagsförvaltningen under 2015 genomfört de uppdrag som ålagts myndigheten med tillfredställande resultat. För en mer utförlig redogörelse av arbetet i riksdagen hänvisas till Riksdagens årsbok för riksmötesåret 2014/15, Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2015 (redog. 2015/16:RS1) och utskottens egna verksamhetsberättelser.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 47 442 000 kronor (under 2014 uppgick det till 42 913 000 kronor och under 2013 till 28 731 000 kronor).

Enligt Riksrevisionens uppfattning ger årsredovisningen en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Riksdagsförvaltningens finansiella ställning den 31 december 2015.

Anslaget m.m.

Riksdagsstyrelsen föreslår att anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* ska uppgå till 767 892 000 kronor för 2017. Förslaget innebär en ökning med 52 510 000 kronor jämfört med innevarande år, vilket, utöver uppräknningen av anslaget till följd av pris- och löneomräkning, beror på en ökning av anslaget på grund av säkerhetskänsliga åtgärder och en förändring i kostnadsfördelningen mellan förvaltningsanslaget och fastighetsanslaget.

Riksdagsstyrelsen föreslår vidare att Riksdagsförvaltningen bemyndigas att för 2017 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggnings-tillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Riksdagens fastighetsanslag

Verksamheten

Anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* ska användas för att täcka kostnader för särskilt beslutat underhåll i Riksdagsförvaltningens egna fastigheter och bostadsrätter. Det ska också användas för kostnader för renovering och underhåll, evakueringslokaler i samband med renoveringsarbeten, markskötsel och utemiljö, fast inredning och konst samt it-system kopplade till denna verksamhet. Anslaget ska även täcka kostnader för räntor och avskrivningar för ovanstående. Därutöver ska anslaget under 2017 användas för kostnader för förvärv av fastigheten Iason 1.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 17 649 000 kronor (under 2014 uppgick det till 14 960 000 kronor och under 2013 till 51 328 000 kronor).

Anslaget m.m.

Riksdagsstyrelsen föreslår att anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* ska uppgå till 113 000 000 kronor för 2017. Förslaget innebär en ökning med 13 000 000 kronor jämfört med innevarande år, vilket bl.a. beror på ett fastighetsförvärv och en förändring i kostnadsfördelningen mellan förvaltningsanslaget och fastighetsanslaget. Riksdagsstyrelsen föreslår även att

Riksdagsförvaltningen får finansiera förvärvet av andel i fastigheten Iason 1 i dess helhet med anslag.

Vidare föreslår riksdagsstyrelsen att Riksdagsförvaltningen bemyndigas att för 2017 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 500 000 000 kronor.

Investeringsplan

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan som riktlinje för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för 2017–2020. Investeringsplanen framgår av följande tabell.

Investeringsplan för 2:3 Riksdagens fastighetsanslag*Miljoner kronor*

	Utfall 2015	Prognos 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Anskaffning och utveckling av nya investeringar						
Förvärv av andel i fastigheten Iason 1			43			
Summa utgifter för anskaffning och utveckling			43			
Varav investeringar i anläggningstillgångar			43			
Finansiering						
Anslag			43			
Summa finansiering av anskaffning och utveckling			43			
Vidmakthållande av befintliga investeringar						
Underhåll och renoveringsplan	8,2	9,3	55	30	30	30
Projekt ledamotshuset		7,5	20	50	400	500
Summa utgifter för vidmakthållande	8,2	16,8	75	80	430	530
Varav investeringar i anläggningstillgångar	8,2	16,8	75	80	430	530
Finansiering						
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	8,2	16,8	75	80	430	530
Summa finansiering av vidmakthållande	8,2	16,8	75	80	430	530

*Riksdagens ombudsmän (JO)***Verksamheten**

Anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* ska användas för myndighetens förvaltningsutgifter och anskaffningar av anläggningstillgångar.

Riksdagens ombudsmän har till uppgift att utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar (13 kap. 6 § regeringsformen och lagen [1986:765] med instruktion för Riksdagens ombudsmän). Det främsta syftet med myndighetens verksamhet är att främja rättssäkerheten.

Av budgetpropositionen framgår att de övergripande målen för myndighetens verksamhet är att se till att lagar och andra författningar följs av dem som utövar offentlig verksamhet och på så sätt främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen och att främja den internationella spridningen av idén om rättslig kontroll genom oberoende ombudsmannainstitutioner. Till de övergripande målen hör också att fullgöra de uppgifter som det nationella besöksorganet National Preventive Mechanism har enligt det fakultativa protokollet den 18 december 2002 till Förenta Nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (Opcat). Därtill kommer att verksamheten ska bedrivas med hög kvalitet och vara effektiv och att handläggningstiderna och ärendebalansen ska hållas på en rimlig nivå.

I propositionen framhålls att konstitutionsutskottet har betonat att klagomålsprövningen är Riksdagens ombudsmäns viktigaste uppgift och den som är bäst ägnad att uppfylla syftet med myndighetens verksamhet i stort. Enligt Riksdagens ombudsmän har denna verksamhet också prioriterats under 2015. Vidare framhålls i propositionen att antalet klagomålsärenden har ökat med ca 250 ärenden jämfört med 2014 och att målet nåtts om att minst 80 procent av avskrivningsärendena skulle vara avslutade inom två månader från det att ärendet kommit in. Det uppställda målet om att andelen remitterade ärenden med längre handläggningstid än ett år inte skulle överstiga 25 procent har däremot inte kunnat nås. Ett skäl till detta som Riksdagens ombudsmän lyfter fram är att ett stort antal äldre ärenden har avgjorts under året. Myndigheten konstaterar vidare att målet för inspektionsverksamheten om att avsluta 25 inspektioner har nåtts. Däremot har målet för Opcat-enhetens inspektionsverksamhet om att avsluta 16 inspektioner inte nåtts. I denna del framhålls att Opcat-enheten under året har analyserat tidigare iakttagelser och upprättat rapporter och att detta arbete har tagit mer tid i anspråk än vad som kunde förutses, vilket medfört att inspektionsverksamheten fått stå tillbaka. Slutligen framhålls att det är myndighetens bedömning att ärendehandläggningen har hållit samma höga kvalitet som under tidigare år.

För en mer utförlig redogörelse av Riksdagens ombudsmäns arbete hänvisas till myndighetens ämbetsberättelse för verksamhetsåret 2014-07-01–2015-06-30 samt till årsredovisningen för 2015.⁵

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 11 555 000 kronor (under 2014 uppgick det till 10 962 000 kronor och under 2013 till 10 911 000 kronor).

Riksrevisionen har för 2015 bedömt årsredovisningen som i allt väsentligt rättvisande.

Anslaget m.m.

Riksdagens ombudsmän föreslår att anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* ska uppgå till 90 241 000 kronor för 2017. Förslaget innebär en ökning med

⁵ Justitieombudsmännens ämbetsberättelse bereds av konstitutionsutskottet i ett separat betänkande (bet. 2016/17:KU11).

1 200 000 kronor jämfört med innevarande år, vilket motsvarar en uppräknings av anslaget till följd av pris- och löneomräkning.

Därutöver föreslås att riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän för 2017 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Sametinget

Verksamheten

Anslaget 3:1 *Sametinget* ska användas för Sametingets och Nationellt samiskt informationscentrums förvaltningsutgifter. Anslaget ska även täcka utgifter för statsbidrag till Samefonden. Verksamheten behandlas närmare i avsnittet Mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till –1 832 000 kronor (under 2014 uppgick det till –612 000 kronor och under 2013 till –24 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 3:1 *Sametinget* ska uppgå till 45 243 000 kronor för 2017. Förslaget innebär en ökning med 4 346 000 kronor jämfört med innevarande år, vilket bl.a. beror på en tillfällig förstärkning av anslaget med 3 000 000 kronor och en uppräknings av anslaget till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringskansliet m.m.

Verksamheten

Anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska användas för Regeringskansliets förvaltningsutgifter. Anslaget ska även täcka utgifter för utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Målet för Regeringskansliet är att vara ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik.

I propositionen finns en redogörelse för Regeringskansliets verksamhet under 2015. Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna hade vid utgången av 2015 tillsammans 4 534 tjänstgörande (exklusive lokalanställda vid utlandsmyndigheterna), varav ca 4 procent var anställda enligt det s.k. politikeravtalet. Antalet tjänstgörande minskade med 103 personer under 2015.

Av propositionen framgår att den 1 augusti 2016 bestod utrikesrepresentationen av 104 utlandsmyndigheter, varav 89 ambassader, 8 konsulat samt 7 representationer och delegationer. Därtill kommer att fyra ambassader (Beirut, Lima, Manila och Tunis) är under etablering. Mellan den 1 januari 2000 och 1 augusti 2016 beslutade regeringen att öppna 25 ambassader,

5 karriärkonsulat och en delegation. För samma period beslutade regeringen att stänga 21 ambassader och 7 karriärkonsulat.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 331 506 000 kronor (under 2014 uppgick det till 373 840 000 kronor och under 2013 till 457 283 000 kronor).

Enligt Riksrevisionen har Regeringskansliets årsredovisning för räkenskapsåret 2015 i alla väsentliga avseenden upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Riksrevisionen har bedömt att Regeringskansliet har gett en rättvisande bild av myndighetens ekonomiska resultat, finansiering och finansiella ställning per den 31 december 2015.

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska uppgå till 7 379 026 000 kronor för 2017. Förslaget innebär en ökning med 280 228 000 kronor jämfört med innevarande år, vilket bl.a. beror på Sveriges plats i Förenta Nationernas säkerhetsråd, migrationsarbetet, tidigare aviserad ökning av anslaget, pris- och löneomräkning och förändringar av valutakurser och lokalkostnader i utlandet.

Länsstyrelserna m.m.

Verksamheten

Anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ska användas för de 21 länsstyrelsernas förvaltningsutgifter samt för ersättningar till samverkansorgan och landsting för de uppgifter som dessa har övertagit från länsstyrelserna enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen och lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Vidare ska anslaget användas för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser och visst europeiskt samarbete. Därutöver ska anslaget täcka utgifter för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i de territoriella programmen Nord, Sverige–Norge, Botnia–Atlantica och Norra Periferin samt delfinansiering av förvaltningsorganisationen för Laponiatjuottjudus enligt laponiaförordningen (2011:840). Verksamheten behandlas närmare i avsnittet Mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 26 045 000 kronor (under 2014 uppgick det till 36 420 000 kronor och under 2013 till 42 811 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ska uppgå till 2 736 126 000 kronor för 2017, vilket innebär en ökning med 140 878 000 kronor (inklusive bl.a. pris- och löneomräkning) jämfört med innevarande år. Ökningen beror på tillskott av anslaget för länsstyrelsernas roll i genomförandet av den nya lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, djurskyddskontrollverksamheten och

handläggningstiderna för överklagade plan- och bygglovsärenden. Därtill kommer en tidigare aviserad ökning för tidiga insatser för asylsökande.

Allmänna val och demokrati

Verksamheten

Anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* ska användas för utgifter för val, utveckling och uppföljning av demokratipolitiken samt åtgärder för att dels värna demokratin mot våldsbejakande extremism, dels främja de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Därutöver ska anslaget täcka de administrationskostnader som är en förutsättning för att göra insatser inom området. Verksamheten behandlas närmare i avsnittet Mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 9 608 000 kronor (under 2014 uppgick det till 6 218 000 kronor och under 2013 till 5 317 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* ska uppgå till 87 340 000 kronor för 2017. Förslaget innebär en ökning med 29 000 000 kronor jämfört med innevarande år. Ökningen beror bl.a. på tillskott av anslaget för arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Bland annat ska anslaget öka med 10 000 000 kronor årligen för 2017–2019 respektive 15 000 000 kronor årligen för 2020–2025. Enligt regeringen avser dessa medel att göra statsbidraget till förebyggande verksamheter mot våldsbejakande extremism långsiktigt, och statsbidraget ska kunna sökas av det civila samhällets organisationer och kommuner. Vidare ökas anslaget med 10 000 000 kronor årligen för 2017–2018 för att förlänga uppdraget till Göteborgs universitet om det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism i skolorna. Därutöver ökas anslaget med 4 000 000 kronor respektive 5 000 000 kronor årligen för 2017–2020 för kunskapsspridning, ökad kunskapsinhämtning och analys av våldsbejakande extremism respektive för att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat.

Justitiekanslern

Verksamheten

Anslaget 6:2 *Justitiekanslern* ska användas för myndighetens förvaltningsutgifter. Verksamheten behandlas närmare i avsnittet Mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 56 000 kronor (under 2014 uppgick det till 1 135 000 kronor och under 2013 till 1 848 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 6:2 *Justitiekanslern* ska uppgå till 48 734 000 kronor för 2017. Förslaget innebär en ökning med 8 229 000 kronor jämfört med innevarande år, vilket beror på en förstärkning

av anslaget med 7 000 000 kronor för extraordinär tillsyn och en uppräknig av anslaget till följd av pris- och löneomräkning.

Datainspektionen

Verksamheten

Anslaget 6:3 *Datainspektionen* ska användas för myndighetens förvaltningsutgifter. Verksamheten behandlas närmare i avsnittet Mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till –240 000 kronor (under 2014 uppgick det till 3 180 000 kronor och under 2013 till 4 204 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 6:3 *Datainspektionen* ska uppgå till 54 354 000 kronor för 2017, vilket motsvarar en ökning med 5 665 000 kronor (inklusive pris- och löneomräkning) jämfört med innevarande år. Ökningen beror framför allt på att anslaget tillförs 5 000 000 kronor för tillkommande arbetsuppgifter med anledning av EU:s dataskyddsförordning.

Svensk författningssamling

Verksamheten

Anslaget 6:4 *Svensk författningssamling* ska användas för utgifter för den kostnadsfria tilldelningen av Svensk författningssamling till kommuner samt landstings- och kommunbibliotek. Vidare ska anslaget användas för det planerade elektroniska kungörandet av lagar och förordningar.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 194 000 kronor (under 2014 uppgick det till 216 000 kronor och under 2013 till 225 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 6:4 *Svensk författningssamling* ska uppgå till 1 300 000 kronor för 2017, vilket är oförändrat jämfört med innevarande år.

Valmyndigheten

Verksamheten

Anslaget 6:5 *Valmyndigheten* ska användas för utgifter för myndighetens verksamhet. Verksamheten behandlas närmare i avsnittet Mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till –415 000 kronor (under 2014 uppgick det till –1 290 000 kronor och under 2013 till –208 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 6:5 *Valmyndigheten* ska uppgå till 19 588 000 kronor för 2017, vilket motsvarar en ökning med 303 000 kronor (inklusive bl.a. pris- och löneomräkning) jämfört med innevarande år.

Stöd till politiska partier

Verksamheten

Anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* ska användas för utgifter till stöd för de politiska partierna.

Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd dels som partistöd, dels som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag och delas ut som ett bidrag per riksdagsplats. Resultatet i de senaste två valen räknas. Bidraget är för närvarande 333 300 kronor per plats och år. Kanslistödet lämnas som grundstöd och tilläggsstöd. Medlen betalas ut av Partibidragsnämnden.

Den 1 april 2014 trädde lagen (2014:105) om insyn i finansiering av partier i kraft (prop. 2013/14:70, bet. 2013/14:KU35, rskr. 2013/14:163). Lagen omfattar de partier som deltar i val till riksdagen eller Europaparlamentet, och syftet med lagen är att trygga allmänhetens insyn i hur partier och valkandidater finansierar sin politiska verksamhet och sina personvalskampanjer.⁶

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 319 000 kronor (under 2014 uppgick det till 1 194 000 kronor och under 2013 till 1 347 000 kronor).

Anslaget m.m.

Regeringen föreslår att anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* ska uppgå till 172 200 000 kronor för 2017. Det innebär en ökning med 1 000 000 kronor, vilket beror på en tidigare aviserad och beslutad ökning.

I propositionen anför regeringen att det enligt lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen krävs bemyndiganden för beslut om bl.a. bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter under senare budgetår än det år som budgeten avser, vilket gäller för stödet till politiska partier. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 för anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 172 200 000 kronor 2018.

Åtgärder för nationella minoriteter

Verksamheten

Anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* ska användas till utgifter för åtgärder för de nationella minoriteterna enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och enligt språklagen (2009:600) samt enligt

⁶ I juni 2014 beslutade regeringen att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppgift att analysera vissa frågor om insyn i partiernas och valkandidaternas finansiering i syfte att åstadkomma ett sammanhållet och väl avvägt regelverk i fråga om insyn i partifinansiering (dir. 2014:90 och 2016:30). Kommittén har den 8 november 2016 överlämnat betänkandet Ökad insyn i partiernas finansiering – ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74) till ansvarigt statsråd.

Sveriges minoritetsåtaganden. Anslaget ska vidare täcka Länsstyrelsen i Stockholms läns och Sametingets utgifter för det nationella samordningsansvaret för minoritetspolitiken samt utgifter för uppföljning enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Därutöver ska anslaget användas till utgifter för statsbidrag enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk till kommuner och landsting inom förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska samt till utgifter för statsbidrag för verksamheter som främjar regeringens minoritetspolitik.

Verksamheten behandlas närmare i avsnittet Mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1.

En motion som behandlas i detta budgetbetänkande rör kommuners anslutning till förvaltningsområdena finska, meänkieli och samiska. När det gäller denna fråga framgår det av propositionen bl.a. att antalet kommuner och landsting som ingår i förvaltningsområdena 2016 uppgår till 75 kommuner och 14 landsting, att det totalt avsattes ca 79 miljoner kronor per år 2015 och 2016 för statsbidrag till kommuner och landsting i förvaltningsområden, att det fr.o.m. den 1 februari 2015 anslöts ytterligare sju kommuner till förvaltningsområdena, att inför 2016 anslöts inga nya kommuner och att det under 2016 har inkommit åtta nya ansökningar om att ingå i ett eller flera förvaltningsområden inför 2017. Av propositionen framgår vidare att för att säkra efterlevnaden av de nationella minoriteternas rättigheter nu och i framtiden har regeringen beslutat att bl.a. se över hur förvaltningsområdenas roll kan tydliggöras och hur ordningen med statsbidrag ska se ut. Med anledning av detta avser regeringen att avvakta anslutning av ytterligare kommuner till förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 1 625 000 kronor (under 2014 uppgick det till 725 000 kronor och under 2013 till 715 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* ska uppgå till 102 917 000 kronor för 2017, vilket är oförändrat jämfört med innevarande år.

Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Verksamheten

Anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* ska användas för utgifter för utvecklingsarbete och samordning i arbetet med att främja den nationella minoriteten romers rättigheter och livsvillkor. Vidare ska anslaget täcka utgifter för utbildnings- och arbetsmarknadsåtgärder för den nationella minoriteten romer. Verksamheten behandlas närmare i avsnittet Mål och resultatredovisning för några delområden inom utgiftsområde 1.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 436 000 kronor (under 2014 uppgick det till 119 000 kronor och under 2013 till 143 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* ska uppgå till 14 500 000 kronor för 2017, vilket är oförändrat jämfört med innevarande år.

Presstöd

Verksamheten

Anslaget 8:1 *Presstöd* ska användas för statsbidrag till presstöd och utvecklingsstöd.

Syftet med presstödet är att värna mångfalden på dagspressmarknaden. Presstöd lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för stödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade tidningar och storleken på dessa tidningars upplagor. Bestämmelser om presstöd finns i presstödsförordningen (1990:524). Utvecklingsstödet behandlas närmare nedan.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till 80 386 000 kronor (under 2014 uppgick det till 73 106 000 kronor och under 2013 till 40 609 000 kronor).

Anslaget m.m.

Regeringen föreslår att anslaget 8:1 *Presstöd* ska uppgå till 567 119 000 kronor för 2017. Anslagsbeloppet är oförändrat i förhållande till innevarande år.

Regeringen föreslår vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 för anslaget 8:1 *Presstöd* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor 2018 och 2019. Som skäl för detta anförs att regeringen har beslutat om ett utvecklingsstöd för tryckta allmänna nyhetstidningar i syfte att skapa förutsättningar för en långsiktig utveckling av elektroniska publiceringstjänster. För att göra det möjligt för presstödsnämnden vid Myndigheten för press, radio och tv att fatta beslut om utvecklingsstöd till fleråriga utvecklingsprojekt lämnas redovisat förslag.

Ändringar i presstödet

Höjda stödnivåer för endagstidningar

I 2 kap. 4 och 5 §§ presstödsförordningen finns bestämmelser om det allmänna driftsstödet till lågfrekventa dagstidningar som kommer ut en eller två gånger per vecka. Driftsstödet är uppbyggt som en stödtrappa, en för vardera endags- och tvådagartidningar, med olika stödbelopp beroende på nivån på den sålda upplagan.

Regeringen föreslår att stödbeloppet för tidningar som kommer ut en gång per vecka höjs. I propositionen konstaterar regeringen att stödbeloppen för tvådagartidningar tidigare har höjts med 10 procent bl.a. för att öka incitamenten för tidningar att gå från endagsutgivning till tvådagarsutgivning och bättre spegla de skilda förutsättningarna för utgivning av endags- respektive tvådagartidningar. För att behålla incitamenten för tidningar att

öka utgivningsfrekvensen bör enligt regeringen stödbeloppen för endags-tidningar lämpligen höjas med 5 procent. Liksom tidigare får driftsstödet dock inte överstiga 75 procent av de rörelsekostnader som är förknippade med utgivningen av den stödberättigade tidningen.

Även tidningar med begränsat driftsstöd får stöd i enlighet med bidragsskalan för lågfrekventa tidningar. Det innebär att föreslagen höjning även påverkar dessa tidningar. Som exempel kan nämnas att det högsta stödet som kan utgå för en tidning med ett redaktionellt innehåll som till minst 25 procent är skrivet på ett av språken finska, meänkieli eller samiska och som har rätt till begränsat driftsstöd höjs till 1 763 000 kronor. Även tidningar på andra språk än svenska som uppfyller kraven på stöd enligt 2 kap. 11 § presstödsförordningen berörs av de förändrade bidragssatserna.

Den föreslagna förändringen beräknas innebära att statens kostnader för presstödet ökar med ca åtta miljoner kronor baserat på nuvarande upplagor och tidningar. Ökningen bedöms rymmas inom ramen för presstödsanslaget.

Regeringen bedömer att de förordningsändringar som behövs med anledning av förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2017.

Myndigheten för press, radio och tv

Verksamheten

Anslaget 8:2 *Myndigheten för press, radio och tv* ska användas för myndighetens förvaltningsutgifter.

Myndigheten för press, radio och tv ansvarar för bl.a. tillstånd, avgifter och registrering samt tillsyn som rör tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och ljudradiosändningar. Sedan den 1 juli 2015 ansvarar myndigheten även för presstödsfrågor. Inom myndigheten finns ett särskilt beslutsorgan – presstödsnämnden – med uppgift att pröva ansökningar om presstöd och att besluta i andra frågor enligt presstödsförordningen.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till –588 000 kronor (under 2014 uppgick det till –423 000 kronor och under 2013 till 817 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 8:2 *Myndigheten för press, radio och tv* ska uppgå till 33 648 000 kronor för 2017, vilket motsvarar en minskning med 245 000 kronor (inklusive pris- och löneomräkning) jämfört med innevarande år. Minskningen beror bl.a. på tidigare aviserade och beslutade anslagsförändringar.

Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Verksamheten

Anslaget 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* ska användas för myndighetens förvaltningsutgifter. Det ska även täcka utgifter för kommunikationsinsatser på EU-området, utgifter för att

medfinansiera medel från EU och insatser för att främja rekrytering av svenska medborgare till EU:s institutioner, byråer och organ.

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) är en myndighet vars uppgift är att ta fram forskningsbaserade analyser och annat underlag som rör utvecklingen av EU-samarbetet och Sveriges Europapolitik och att göra detta tillgängligt för beslutsfattare på olika nivåer samt att tillhandahålla utbildningar i ämnen som rör EU.

Anslagssparandet uppgick under 2015 till –82 000 kronor (under 2014 uppgick det till 1 306 000 kronor och under 2013 till 553 000 kronor).

Anslaget

Regeringen föreslår att anslaget 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* ska uppgå till 17 939 000 kronor för 2017. Förslaget innebär en ökning med 320 000 kronor jämfört med innevarande år, vilket inkluderar bl.a. pris- och löneomräkning.

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3285 yrkande 1 föreslår Andreas Norlén m.fl. (M) att anslagen 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*, 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 2.4 *Riksdagens ombudsmän (JO)*, 3:1 *Sametinget*, 6:5 *Valmyndigheten*, 8:2 *Myndigheten för press, radio och tv* och 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* ska vara 493 000 kronor, 2 321 000 kronor, 360 000 kronor, 227 000 kronor, 208 000 kronor, 112 000 kronor respektive 115 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag i propositionen. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att motionärerna anser att en justering av anslagen ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Motionärerna föreslår vidare att anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* ska vara 2 485 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag i propositionen. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att motionärerna anser att riksdagens utredningstjänst bör förstärkas med motsvarande belopp. Även i denna del anser motionärerna att en justering av anslaget ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Därutöver föreslår motionärerna att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska vara 138 708 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag. Avvikelsen i förhållande till regeringens förslag beror enligt motionärerna på att medel fördelats till andra prioriterade satsningar och att aviserade förslag om tillskott inte bör genomföras. Motionärerna anser även att ett uppdrag ska ges till Världsbanken om en fortsatt studie över företagsklimatet i Sverige och att studien bör finansieras inom ramen för det anvisade anslaget för Regeringskansliet. Även för detta anslag anser motionärerna att en justering av anslaget ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Vidare föreslår motionärerna att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ska vara 92 044 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag. Motionärerna motiverar skillnaden i förhållande till regeringens förslag med att de inte står bakom regeringens förslag om tillskott om 80 000 000 kronor för bl.a. handläggning och rådgivning kring plan- och bygglovsärenden. Däremot godtar motionärerna regeringens föreslagna anslagsökningar för tidiga insatser för asylsökande. Även för detta anslag anser motionärerna att en justering av anslaget ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Motionärerna föreslår även att anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* ska vara 30 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. I denna del föreslår motionärerna en ökning av anslaget för att vidta åtgärder för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism och för att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna. Förstärkningen av anslaget ska enligt motionärerna bl.a. användas för att finansiera verksamhet inom ramen för en nationell kommunikationsstrategi och för att finansiera mer forskning om våldsbejakande extremism. Dessutom bör förstärkningen av anslaget användas till åtgärder för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck och för att öka stödet för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter i alla delar av Sverige. Delar av satsningarna finansieras genom en neddragning av anslaget till Regeringskansliet med 20 000 000 kronor.

Vidare föreslår motionärerna att anslagen 6:2 *Justitiekanslern* och 6:3 *Datainspektionen* ska vara 630 000 kronor respektive 1 798 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. I denna del anför motionärerna att myndigheterna är i behov av resursförstärkning. Även i dessa delar anser motionärerna att en justering av anslagen ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Därutöver föreslår motionärerna att anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* ska vara 2 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. I denna del anför motionärerna att fler kommuner bör tillåtas bli del av förvaltningsområdena för meänkieli, samiska och finska. Vidare bör enligt motionärerna ytterligare resurser frigöras för detta ändamål inom befintliga ramar.

När det gäller anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* anser motionärerna att en del av den sedan tidigare beslutade årliga ökningen av anslaget med 13 miljoner kronor fr.o.m. 2017 bör utnyttjas för att inleda ett arbete med att inrätta ett romskt språkcentrum.

Därutöver yrkar motionärerna att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkning av riksdagens utredningstjänst (yrkande 2) och om att låta Världsbanken genomföra en fortsatt studie över företagsklimatet i Sverige (yrkande 3), och tillkännager detta för regeringen.

När det gäller frågan om en förstärkning av riksdagens utredningstjänst anför motionärerna bl.a. att eftersom regeringen i budgetpropositionen inte lever upp till ett rimligt krav på transparens är det angeläget att utredningstjänsten får ökade resurser för att kunna bistå riksdagens partier vid granskning och analys av regeringens förslag. Enligt motionärerna bidrar

granskningar och studier över företagsklimatet i Sverige till att utveckla och förbättra näringspolitiken. Det är därför angeläget att Världsbanken får i uppdrag att genomföra en sådan studie.

Motionärerna yrkar vidare att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ytterligare åtgärder i arbetet för att värna demokratin mot radikaliserings- och våldsbejakande extremism (yrkande 4), om en nationell kommunikationsstrategi mot våldsbejakande extremism och för demokratiska värderingar (yrkande 5), om forskning om politisk extremism (yrkande 6) och om att inom ramen för politiken om mänskliga rättigheter motverka hedersrelaterat våld och förtryck samt verka för ökat stöd för demokratiska värderingar och värderingar om mänskliga rättigheter i alla delar av Sverige (yrkande 7), och tillkännager detta för regeringen.

Enligt motionärerna krävs det ett omfattande förebyggande arbete för att värna demokratin mot radikaliserings- och våldsbejakande extremism. Motionärerna delar inte regeringens bedömning att samtliga sju tillkännagivanden i utskottets betänkande om åtgärder mot våldsbejakande extremism (bet. 2015/16:KU4) är slutbehandlade. Enligt motionärerna återstår åtgärder när det gäller sex av tillkännagivandena.

Enligt motionärerna bör regeringen även ta initiativ till en nationell kommunikationsstrategi mot våldsbejakande extremism och för demokratiska värderingar. Motionärerna anför att i arbetet med denna strategi är det viktigt att involvera till exempel företag som arbetar med sociala medier, kommunikationsföretag och muslimska organisationer som tar tydligt avstånd från extremism och terrorism. Även enskilda aktivister, utan koppling till etablerade organisationer, kan enligt motionärerna spela en viktig roll. Syftet bör vara att identifiera kommunikationsmetoder och utarbeta budskap som kan förväntas vara effektiva för att påverka olika målgrupper, och därmed öka deras motståndskraft gentemot extremistiska budskap.

Vidare anser motionärerna att det är viktigt att bredda och fördjupa den samlade kunskapen om den radikala islamismen i Sverige och att forskningen bör inriktas mot den våldsbejakande islamistiska ideologin och hur den uttrycks och utformas i Sverige, samt att kartlägga våldsbejakande islamism i Sverige – nätverk, kopplingar till andra länder, ideologiska utgångspunkter. På vilket sätt och var forskningen ska bedrivas behöver enligt motionärerna analyseras ytterligare.

Motionärerna yrkar vidare att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Datainspektionens arbete med tillsyn, informations-spridning och utbildning för att förebygga och motverka integritetskränkningar, inklusive näthat (yrkande 8), och tillkännager detta för regeringen. I denna del anför motionärerna bl.a. att risken för att människors personliga integritet kränks ökar när en rad aktörer hanterar en mängd information. Ett annat problem är enligt motionärerna det s.k. näthatet som drabbar många barn och ungdomar.

Enligt motionärerna är det angeläget att Datainspektionen har tillräckliga resurser i sitt arbete mot integritetskränkningar i den digitala miljön.

Därutöver yrkar motionärerna att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter genom att ansluta fler kommuner till förvaltningsområdena för meänkieli, samiska och finska (yrkande 9) och att inleda arbetet med att inrätta ett romskt språkcentrum (yrkande 10), och tillkännager detta för regeringen. När det gäller frågan om kommunernas anslutning till förvaltningsområdena för meänkieli, samiska och finska anför motionärerna bl.a. att det i och för sig är bra att regeringen ser över lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. En sådan översyn får dock enligt motionärerna inte hindra nya kommuner från att ansluta sig till de befintliga förvaltningsområdena. I denna del hänvisar motionärerna till uttalanden i medierna om att regeringen under pågående översyn inte avser att utvidga förvaltningsområdena.

Slutligen yrkar motionärerna att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre möjligheter för Justitiekanslern att företräda staten i rättsliga tvister (yrkande 11) och tillkännager detta för regeringen. I denna del anför motionärerna att Justitiekanslern företräder staten i rättsliga tvister, att dessa tvister ibland kan handla om mycket stora belopp, att motparten kan vara en resursstark och kommersiell aktör och att det är angeläget att staten har tillräckliga resurser för att ägna sig åt dessa processer.

Jonas Millard m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2016/17:2223 att anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* ska ökas med 10 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag i propositionen. I denna del föreslår motionärerna ökning av anslaget om dels 5 000 000 kronor för förstärkning av utskottspersonal i beredningen av ärenden som rör uppföljning av JO och Riksrevisionen, dels 5 000 000 kronor för förstärkning av riksdagens utredningstjänst.

Motionärerna föreslår vidare att anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* ska ökas med 25 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag i propositionen. I denna del anför motionärerna att myndighetens arbete med inspektioner behöver förstärkas.

Därutöver föreslås att anslaget 3:1 *Sametinget* ska ökas med 5 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag i propositionen. I denna del föreslår motionärerna en ökning av anslaget för Sametingets arbete med delaktighet och självbestämmande.

Motionärerna föreslår vidare att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska minskas med 350 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. I denna del anför motionärerna att regeringen med Regeringskansliet bör föregå med gott exempel i egenskap av styrande organ och klara sig med färre medel.

Därutöver föreslår motionärerna att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ska ökas med 5 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. Enligt motionärerna bör länsstyrelserna få ett ökat stöd i sitt arbete med djurskyddskontroller. Därutöver bör enligt motionärerna de 25 000 000 kronor som regeringen föreslår ska tillföras anslaget för länsstyrelsernas arbete med mottagande och bosättning av nyanlända omlokaliseras och i stället användas

för länsstyrelsernas brottsförebyggande arbete och identifierade behov inom krisberedskap och civilt försvar.

Dessutom föreslår motionärerna att anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* ska minskas med 7 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. Enligt motionärerna bör anslaget hanteras mer långsiktigt och kontinuerligt, och en större ökning av anslaget ske framöver.

Motionärerna föreslår även att anslaget 6:3 *Datainspektionen* ska ökas med 25 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. I denna del anför motionärerna att myndigheten är i behov av resursförstärkning.

Vidare föreslår motionärerna att anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* ska minskas med 17 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. I denna del anför de politiska partierna i större grad bör finansiera sin egen verksamhet.

Dessutom föreslår motionärerna att anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* ska minskas med 14 500 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. Enligt motionärerna är det olyckligt att en enskild satsning bär en sådan tydligt etnisk prägel. Den särskilda satsningen på den nationella minoriteten romer bör därför skrotas.

Motionärerna föreslår vidare att anslaget 8:1 *Presstödet* ska minskas med 284 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. I denna del anför motionärerna att presstödet behöver reformeras. För att underlätta en sänkning av presstödet föreslås dock förbättringar inom andra områden. Bland annat att reklamskatten för dagspressen och periodiska publikationer avskaffas.

Slutligen föreslår motionärerna att anslaget 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* ska minskas med 7 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag.

Per-Ingvar Johnsson och Johan Hedin (båda C) föreslår i kommittémotion 2016/17:3411 att anslagen 4:1 *Regeringskansliet m.m.* och 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ska minskas med 265 710 000 kronor respektive 72 040 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag i propositionen. När det gäller anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* anser motionärerna att arbetet i Förenta Nationernas säkerhetsråd bör kunna ske inom ramen för tidigare anvisade anslag eller genom omprioriteringar. Regeringens förslag om förstärkningar av anslaget för att stärka arbetet med migration, svensk export och medling och konfliktförebyggande bör avvisas. När det gäller anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* avvisar motionärerna regeringens förslag om tillskott i syfte att korta handläggningstiderna för byggande. Handläggningstiderna bör i stället förkortas genom regelförenklingar. Vidare anser motionärerna att god miljötyllsyn kan hanteras inom tidigare ram. Därutöver anser motionärerna att justeringar av båda anslagen ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Motionärerna föreslår vidare att anslagen 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*, 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag*, 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)*, 3:1 *Sametinget*,

6:2 *Justitiekanslern*, 6:3 *Datainspektionen*, 6:5 *Valmyndigheten*, 8:2 *Myndigheten för press, radio och tv* och 9.1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* ska vara 493 000 kronor, 2 321 000 kronor, 2 516 000 kronor, 360 000 kronor, 227 000 kronor, 370 000 kronor, 202 000 kronor, 208 000 kronor, 112 000 kronor respektive 115 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag i propositionen. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att motionärerna anser att en justering av anslagen ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

I kommittémotion 2016/17:3429 föreslår Tina Acketoft m.fl. (L) att anslagen 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* och 4.1 *Regeringskansliet m.m.* ska vara 1 547 000 kronor, 1 677 000 kronor respektive 24 472 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag i propositionen. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att motionärerna anser att en justering av anslagen ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Motionärerna föreslår vidare att anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* ska vara 5 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att motionärerna anser att myndigheten bör ges ökade resurser för att kunna hantera den stora mängden ärenden.

Därutöver föreslår motionärerna att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ska vara 33 029 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag. För att finansiera andra prioriterade satsningar vill motionärerna återställa länsstyrelsernas anslag för miljöarbete till den anslagsnivå som gällde före 2016, och detta innebär en minskning av anslaget med 25 000 000 kronor. Vidare anser motionärerna att en justering av anslaget ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Dessutom föreslår motionärerna att anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* ska vara 5 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Enligt motionärerna bör statsbidrag till förebyggande verksamheter i civilsamhället och kommuner mot våldsbejakande extremism öka. Förutom en ökning med 5 000 000 kronor föreslår motionärerna en överflyttning av resurser från Göteborgs universitet till lokal nivå.

Vidare föreslår motionärerna att anslaget 6:3 *Datainspektionen* ska vara 10 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att motionärerna anser att myndigheten bör ges ökade resurser för att förbättra sina förutsättningar att bedriva en aktiv tillsyn.

Motionärerna föreslår även att anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* ska vara 10 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. I denna del anför motionärerna att fler kommuner bör tillåtas bli del av förvaltningsområdena för meänkieli, samiska och finska.

Slutligen föreslår motionärerna att anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* ska vara 5 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens

förslag. I denna del anför motionärerna att det behövs ett fortsatt och långsiktigt arbete för romsk inkludering.

Tuve Skånberg m.fl. (KD) föreslår i kommittémotion 2016/17:2848 att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ska minskas med 186 708 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag i propositionen. I denna del anför motionärerna bl.a. att arbetet i Regeringskansliet bör effektiviseras. Motionärerna anser även att en justering av anslaget ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Därutöver föreslår motionärerna att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ska minskas med 219 044 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. I denna del anför motionärerna bl.a. att de inte står bakom den satsning på 25 000 000 kronor som regeringen föreslår inom miljöområdet och att de föreslagna satsningarna inom migrationsområdet ska flyttas tillbaka till utgiftsområde 8. Vidare anser motionärerna att en justering av anslaget ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Motionärerna föreslår även att anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* ska vara 5 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag och hänvisar till arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Därutöver föreslås att anslaget 6:3 *Datainspektionen* ska vara 1 798 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. I denna del anför motionärerna att myndighetens arbete med att bl.a. förebygga och motverka integritetskränkningar inklusive näthat behöver förstärkas. Även i denna del anser motionärerna att en justering av anslaget ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Dessutom anser motionärerna att anslaget 7.2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* ska vara 2 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag.

Slutligen föreslår motionärerna att anslagen 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*, 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag*, 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)*, 3:1 *Sametinget*, 6:2 *Justitiekanslern*, 6:5 *Valmyndigheten* och 8:2 *Myndigheten för press, radio och tv* ska vara 493 000 kronor, 2 321 000 kronor, 2 516 000 kronor, 360 000 kronor, 227 000 kronor, 370 000 kronor, 208 000 kronor respektive 112 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag i propositionen. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att motionärerna anser att en justering av anslagen ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Utrikesutskottets yttrande

Utrikesutskottet har i ett yttrande, som finns i bilaga 7, lämnat synpunkter på bl.a. anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* i den del som avser utrikesförvaltningen.

Utskottet framhåller att Sveriges representation utomlands är en viktig fråga för landets utrikes-, säkerhets-, bistånds- och näringspolitik. Enligt

utskottet är en väl rustad utrikesförvaltning, både på Utrikesdepartementet i Stockholm och på plats ute i världen, en förutsättning för att kunna vidmakthålla relationer som ligger till grund för samarbete på viktiga områden och för att kunna förstå politiska, ekonomiska och kulturella trender i världen. För att uppnå effektivitet och kontinuitet i en modern utrikesförvaltning är det också enligt utskottet viktigt att slå vakt om Utrikesdepartementets möjligheter att såväl behålla som rekrytera personal med olika kompetenser.

Av yttrandet framgår att utskottet har informerats av Utrikesdepartementets kabinetssekreterare om departementets ekonomi och utrikesförvaltningens utveckling. Enligt uppgift kan den ekonomiska situationen i dagsläget betraktas som stabil. På grund av vissa besparings- och produktivetskrav kan det dock bli aktuellt med nedläggningar av utlandsmyndigheter.

Vidare framhålls att inom ramen för anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* föreslås i budgetpropositionen bl.a. att medel tillförs för insatser relaterade till det svenska medlemskapet i Förenta Nationernas säkerhetsråd, för att stärka svensk kapacitet för medling, dialog och konfliktförebyggande, för en ambassadörstjänst mot människohandel, för främjandeinsatser vid nya utlandsmyndigheter och för migrationsarbete. Enligt kabinetssekreteraren ingår de föreslagna anslagsförändringarna i utrikesförvaltningens del av anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*

Därutöver noterar utskottet i sitt yttrande att motionsförslagen om en minskning av anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* i flertalet fall inte har specificerats med avseende på utrikesförvaltningens del av anslaget. Vidare konstaterar utskottet att Utrikesdepartementets andel av anslaget för 2016 uppgår till ca 39 procent, att under 2015 var knappt 28 procent av antalet medarbetare inom Regeringskansliet anställda inom utrikesförvaltningen och att merparten av Utrikesdepartementets kostnader hänförs till verksamhet utomlands.

Sammantaget har utrikesutskottet inga invändningar mot regeringens förslag till medelstildelning för anslaget 4.1 *Regeringskansliet m.m.* och anser därmed att konstitutionsutskottet bör avstyrka motionerna 2016/17:2223, 2016/17:2848, 2016/17:3285 yrkande 1, 2016/17:3411 och 2016/17:3429 i de delar de berör anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* I denna del finns en avvikande mening (C) och fyra särskilda yttranden (M, SD, L, KD).

Tidigare behandling

Presstödet

Våren 2015 behandlade utskottet regeringens proposition Statens stöd till dagspressen (bet. 2014/15:KU12). I propositionen lämnade regeringen förslag till ändringar av några bestämmelser i presstödsförordningen som reglerar driftstödet till dagstidningar i syfte att anpassa regelverket till de förändrade tekniska och ekonomiska förutsättningar som dagspressen står inför. Därutöver angavs att regeringen avsåg att återkomma med förslag om stödet till storstadstidningar och stödnivåerna för hög- och medelfrekventa

dagstidningar. Konstitutionsutskottet föreslog att riksdagen skulle godkänna regeringens förslag. Därutöver föreslog utskottet att riksdagen skulle tillkännage för regeringen som sin mening vad utskottet anförde bl.a. om att inom ramen för det befintliga anslaget öka driftsstödet för lågfrekventa dagstidningar. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2014/15:195).

I budgetpropositionen för 2016 föreslog regeringen höjda stödnivåer för dagstidningar som kommer ut två gånger per vecka och en jämnare stödtrappa för dagstidningar som kommer ut en eller två gånger per vecka. Konstitutionsutskottet välkomnade regeringens förslag i denna del (bet. 2015/16:KU1 s. 51 och 60). Utskottet konstaterar dock att riksdagens tillkännagivande om ett ökat driftsstöd för lågfrekventa dagstidningar rörde både endags- och tvådagarsstidningar, att regeringens förslag om en jämnare stödtrappa för endagsstidningar i sig inte innebar ett ökat driftsstöd för dessa tidningar och att tillkännagivandet därmed inte var tillgodosett fullt ut. Sammantaget var utskottet dock inte berett att förorda ytterligare tillkännagivanden till regeringen och avstyrkte därför ett motionsyrkande.

Våren 2016 behandlade utskottet regeringens skrivelse Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (skr. 2015/16:75). I betänkandet behandlades bl.a. riksdagens tillkännagivande om ett ökat driftsstöd för lågfrekventa dagstidningar (bet. 2015/16:KU21 s. 31 f.). Utskottet ansåg alltjämt att riksdagens tillkännagivande inte var tillgodosett fullt ut och delade därför inte regeringens bedömning som redovisades i skrivelse 2015/16:75 att tillkännagivandet var slutbehandlat. Utskottet förutsatte att regeringen så snart som möjligt skulle återkomma i frågan, t.ex. i budgetpropositionen.

En ny lag om stöd till partigrupperna

Som har redovisats tidigare föreslår riksdagsstyrelsen i budgetpropositionen att 10 § lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöters och partigrupperns arbete i riksdagen (1999 års lag) ska ändras på så sätt att schablonbeloppet för stödet till partigrupperna i riksdagen för politiska sekreterare till riksdagens ledamöter ska höjas från 59 300 kronor per politisk sekreterare och månad till 60 600 kronor per politisk sekreterare och månad. Lagändringen föreslås träda i kraft den 31 december 2016.

I denna del noterar utskottet att riksdagsstyrelsen har överlämnat framställningen Ny ersättningslag och lag om stöd till partigrupperna (framst. 2015/16:RS7) till riksdagen och att framställningen har behandlats av konstitutionsutskottet under hösten 2016 (bet. 2016/17:KU3).

I framställningen föreslås bl.a. att 1999 års lag ska upphävas och ersättas med en ny lag, lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen och att den nya lagen ska träda i kraft den 1 januari 2017. Den föreslagna lagen innehåller bl.a. bestämmelser om stöd till partigrupperna för politiska sekreterare till riksdagsledamöterna. Enligt lagförslaget ska

Riksdagsförvaltningen lämna stöd till kostnader för politiska sekreterare och stödet ska lämnas till partigrupperna med ett belopp som förvaltningen bestämmer (3 kap. 2 §). Av den föreslagna bestämmelsen framgår vidare att stödet ska motsvara kostnaden för en sekreterare per riksdagsledamot. Enligt föreslagen ikraftträdande- och övergångsbestämmelse ska vid bestämmande av storleken på stödet till partigrupperna för kostnaden för de politiska sekreterarna per person och månad för år 2017 det belopp som anges i 10 § andra stycket 1999 års lag i bestämmelsens senaste lydelse tillämpas (punkten 3).

I sitt ställningstagande anförde konstitutionsutskottet att med hänsyn till att Riksdagsförvaltningen genom den nya lagen bemyndigas att meddela föreskrifter om stödet till de politiska sekreterarna saknas det behov av den föreslagna övergångsbestämmelsen i punkt 3. Bestämmelsen borde därför utgå.

Sammantaget föreslog utskottet att riksdagen, med undantag för punkten 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelsen och en smärre korrigerande i lagtexten, skulle anta riksdagsstyrelsens förslag till lag om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen och avslå ett motionsyrkande som gällde den föreslagna ordningen med en delegation till Riksdagsförvaltningen att bestämma bl.a. storleken på stödet till partigrupperna för kostnaden för politiska sekreterare (bet. 2016/17:KU3 s. 11 f.). I denna del finns i betänkandet en reservation (SD).

Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2016/17:35–37).

Utskottets ställningstagande

I detta ställningstagande behandlar konstitutionsutskottet samtliga förslag som tas upp i förslagspunkten Anslag m.m. inom utgiftsområde 1.

Anslagen för 2017

Konstitutionsutskottet har tidigare i höst tagit ställning till bl.a. utgiftsramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 2017, dvs. till det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till. I ett yttrande till finansutskottet från den 25 oktober 2016 (yttr. 2016/17:KU1y) föreslog utskottet att finansutskottet skulle tillstyrka regeringens förslag om ram och avstyrka de motstående förslagen som lagts fram i fem partimotioner (M, SD, C, L, KD). Förslagen i motionerna innebar att ramen för utgiftsområdet skulle minskas i förhållande till regeringens förslag. Finansutskottet beslutade den 17 november 2016 att tillstyrka regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 1, enligt vilket ramen för utgifterna för utgiftsområdet för 2017 ska uppgå till sammantaget 13 268 476 000 kronor. Riksdagen kommer den 23 november 2016 att behandla finansutskottets betänkande. Utskottets ställningstagande till anslagsfördelning för budgetåret 2017 bygger på förutsättningen att riksdagen fastställer ramen för utgiftsområde 1 i enlighet

med finansutskottets förslag. Som framgått av redogörelsen för budgetprocessen i riksdagen i inledningen av detta betänkande bygger konstitutionsutskottets fortsatta behandling av anslagsfördelningen för 2017 på förutsättningen att den ram som finansutskottet föreslår att riksdagen ska fastställa inte får överskridas och att ställningstagandet till anslagen ska göras genom ett beslut.

Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna utgår från en lägre ram än den som föreslås av finansutskottet.

När det gäller arbetet inom Regeringskansliet konstaterar utskottet att regeringen tillfört en ökning av anslaget med anledning av bl.a. Sveriges plats i Förenta Nationernas säkerhetsråd och arbetet med migrationsfrågor. Utskottet välkomnar de föreslagna årliga tillskotten för dels länsstyrelsernas arbete med mottagande och bosättning av nyanlända, djurskydds-kontrollverksamheten och handläggningstiderna för överklagade plan- och bygglovsärenden, dels arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism och att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat. Vidare noterar utskottet föreslagna tillskott för verksamheterna vid Sametinget, Justitiekanslern och Datainspektionen.

Sammantaget delar utskottet de bedömningar som görs i budgetpropositionen när det gäller anslagsfördelningen och satsningarna inom utgiftsområdet. Det innebär att utskottet tillstyrker regeringens, riksdagsstyrelsens respektive Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag om anslag för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 1 punkterna 2, 9 och 11) och avstyrker motionerna 2016/17:2223, 2016/17:2848, 2016/17:3285 yrkandena 1–11, 2016/17:3411 och 2016/17:3429.

Utskottets förslag till anslagsfördelning finns i *bilaga 5*.

Höjda stödnivåer för endagstidningar

Utskottet välkomnar förslaget om höjda stödnivåer för endagstidningar och delar de bedömningar som regeringen gör i budgetpropositionen i denna del. Därmed tillstyrker utskottet regeringens förslag i redovisad del (prop. 2016/17:1 utg.omr. 1 punkt 1).

Riksdagsstyrelsens lagförslag

Som redovisats har riksdagen antagit riksdagsstyrelsens förslag till lag om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen, och den nya lagen ska träda i kraft den 1 januari 2017. Lagförslaget innebär bl.a. att beslutanderätten i fråga om storleken på stödet till partigrupperna för kostnaderna för politiska sekreterare delegerats till Riksdagsförvaltningen. Storleken på stödet ska således inte längre anges i lag utan i tillämpningsföreskrift beslutad av riksdagsstyrelsen. Det kan vidare konstateras att den årliga nivån på stödet framgår av riksdagsstyrelsens

överväganden och förslag i budgetpropositionen när det gäller anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*

Med hänsyn till att Riksdagsförvaltningen bemyndigats att meddela föreskrifter om stödet till de politiska sekreterarna saknas det behov av den föreslagna ändringen i lagen om stöd till riksdagsledamöters och partigrupperns arbete i riksdagen. Lagförslaget bör därför utgå.

Detta innebär att utskottet inte ställer sig bakom riksdagsstyrelsens lagförslag. Utskottet anser således att riksdagen ska avslå riksdagsstyrelsens lagförslag (prop. 2016/17:1 utg.omr. 1 punkt 4).

Anslagsfinansierad verksamhet för Riksdagsförvaltningen

I budgetpropositionen föreslås vidare att riksdagen beslutar att Riksdagsförvaltningen får finansiera förvärvet av andel i fastigheten Iason 1 i dess helhet med anslag.

Utskottet delar de bedömningar som riksdagsstyrelsen gör i budgetpropositionen i denna del.

När det gäller utformningen av själva beslutet bör det enligt utskottet justeras något så att det framgår att det är för 2017 som Riksdagsförvaltningen får finansiera aktuellt fastighetsförvärv. Därmed tillstyrker utskottet delvis riksdagsstyrelsens förslag i denna del (prop. 2016/17:1 utg.omr. 1 punkt 6).

Övriga delar

I övrigt tillstyrker utskottet de förslag som regeringen, riksdagsstyrelsen och Riksdagens ombudsmän (JO) har lagt fram (prop. 2016/17:1 utg.omr. 1 punkterna 3, 5, 7, 8 och 10).

Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden finns i *bilaga 6*.

Apanaget och insyn i kungliga hov- och slottsstaten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tre motionsyrkanden om begränsningar i apanaget och ett motionsyrkande om ökad insyn i kungliga hov- och slottsstaten.

Jämför reservation 1 (V).

Motionerna

Robert Hannah (L) yrkar i motion 2016/17:63 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa apanaget till att gälla statschefen och tronarvingen (yrkande 1), att minska apanagets storlek (yrkande 2) och att ta fram tydliga regler för vem som får ta del av apanaget och vad det får användas till (yrkande 3), och tillkännager detta för regeringen. Motionären anför bl.a. att i dag får samtliga kungligheter som ingår i tronföljden ta del av

apanaget och att kungen bestämmer hur apanaget ska fördelas. Enligt motionären bör endast statschefen och tronarvingen få stöd av staten genom apanage. Nuvarande system behöver därför ses över och tydliga regler tas fram som utvisar vem som ska ha rätt till apanage och apanagets användningsområde.

I flerpartimotion 2016/17:1051 yrkande 6 begär Niclas Malmberg m.fl. (MP, V, L, C, S) att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till krav på insyn i kungliga hov- och slottsstatens ekonomi och verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Gällande ordning m.m.

Inledning

Som har redovisats tidigare är kungliga hovstaterna den officiella beteckningen på den organisation som i dagligt tal kallas hovet och som har till huvuduppgift att bistå statschefen och övriga medlemmar av kungafamiljen i deras officiella plikter. En annan uppgift är att vårda det kungliga kulturarvet och att visa detta kulturarv för allmänheten.

I budgetsammanhang delas hovet in i kungliga hovstaten (hovstaten) och kungliga slottsstaten (slottsstaten). Anslaget fördelas på hovstaten (51 procent) och slottsstaten (49 procent).

Till hovstaten hör Riksmarskalksämberet med kansli, en ekonomi- och personalavdelning, Hovmarskalksämberet och en informationsavdelning.

De anslagsmedel som avser hovstaten uppgick under 2015 till 65 miljoner kronor. Från denna del av anslaget finansieras kostnader för bl.a. representation, statsbesök, resor, transporter och personal. Anslaget täcker även sådana levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefsfunktionen.

Slottsstaten omfattar Husgerådskammaren, inklusive Bernadottebiblioteket, och Ståthållarämbetet. Husgerådskammaren svarar för förvaltningen, underhållet och vården av de kungliga slottens konstverk, möbler och andra inventarier. Ståthållarämbetet svarar för tillsynen och förvaltningen av de kungliga slotten med tillhörande byggnader och parkanläggningar. Därutöver ansvarar ämbetet för visningsverksamheten vid de kungliga slotten. De anslagsmedel som avser slottsstaten uppgick 2015 till drygt 62,5 miljoner kronor.

Anslagsmedel som avser hovstaten disponeras av Kammarkollegiet och betalas ut engångsvis efter rekvisition till H.M. Konungens hovförvaltning. Anslagsmedel som avser slottsstaten får användas efter beslut av Riksmarskalksämberet.

Hovets konstitutionella ställning

Regeringsformen innehåller inga bestämmelser om hovet. I förarbetena framhöll departementschefen, i likhet med Grundlagberedningen, att hovet bör stå utanför den statliga förvaltningsorganisationen (prop. 1973:90 s. 176).

Den senaste övergripande översynen av regeringsformen gjordes av den parlamentariskt sammansatta kommittén Grundlagsutredningen (SOU 2008:125). Grunderna för Sveriges statsskick och att Sverige är en monarki ingick dock inte i kommitténs uppdrag.

Lagen om revision av statlig verksamhet m.m.

Enligt 3 § första stycket 4 lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen i enlighet med vad som närmare föreskrivs i 5 § samma lag granska årsredovisningen för bl.a. slottsstaten. Av 5 § första stycket framgår att granskningen ska ske i enlighet med god revisionssed och ha till syfte att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitliga och räkenskaperna rättvisande samt – med undantag för granskningen av redovisningen för bl.a. slottsstaten – om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut (årlig revision).

I förarbetena till nämnda lag anges bl.a. att för att hovets medelsbehov ska kunna bedömas har regeringen ett behov av att få en redogörelse för hur de tilldelade medlen har använts (prop. 2001/02:190 s. 73 f.).

Den verksamhet som hovstaten bedriver omfattas inte av Riksrevisionens granskning enligt lagen om revision av statlig verksamhet m.m. Revisionen utförs av en extern revisor.

Överenskommelser mellan regeringen och Riksmarskalksämberet

Enligt en överenskommelse som träffades 1996 mellan regeringen och Riksmarskalksämberet ska ämbetet varje år lämna en berättelse till riksdagen och regeringen över den samlade verksamheten inom kungliga hovstaterna (prop. 1996/97:1 utg.omr. 1 s. 13). Enligt överenskommelsen ska tyngdpunkten i verksamhetsberättelsen läggas på en redovisning av hur tilldelade medel har använts när det gäller slottsstaten, medan övrig verksamhet behandlas översiktligt. Verksamhetsberättelsen ska sedan ligga till grund för regeringens bedömning av medelsbehovet. Av det totala anslaget tillförs hovstaten 51 procent och slottsstaten 49 procent. Anslagsfördelningen mellan hovstaten och slottsstaten ska grunda sig på relationen mellan deras faktiska kostnader 1996. Kostnadsfördelningsnyckeln ska gälla långsiktigt och inte justeras av smärre förändringar i organisationen eller verkligt kostnadsutfall. Hittills har anslagsfördelningen inte ändrats.

År 2005 enades regeringen och Riksmarskalksämberet om att komplettera överenskommelsen från 1996 (prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 s. 51). Enligt kompletteringen ska, som grund för en eventuell framtida ändring av anslagsfördelningen mellan hovstaten och slottsstaten, större organisatoriska förändringar dem emellan redovisas i verksamhetsberättelsen för det budgetår

då förändringen sker. Därutöver ska information ges om de olika organisatoriska enheterna inom hovstatens andel av de sammanlagda kostnaderna för hovstaten. I denna del skulle samtliga kostnader som anslaget är avsett att täcka vara fördelade på de berörda enheterna. Dessutom ska anslagets fördelning på de olika verksamhetsområdena bli föremål för en kontinuerlig diskussion mellan Riksmarskalksämberet och Regeringskansliet.

Den 7 december 2011 tillkännagav riksdagen att regeringen skulle genomföra en översyn av överenskommelsen med Riksmarskalksämberet (bet. 2011/12:KU1, rskr. 2011/12:56). Översynen angavs syfta till att verka för en ökad insyn i hovstaten, men samtidigt respektera statschefens privata sfär och inte utgöra någon ändring i den nuvarande konstitutionella ordningen.

År 2013 enades regeringen och Riksmarskalksämberet om att komplettera överenskommelserna från 1996 och 2005, och som en följd av detta i viss mån ändra den senare, när det gäller insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för hovstaten (prop. 2013/14:1 utg.omr. 1 s. 19). Enligt överenskommelsen ska den ekonomiska redogörelsen i verksamhetsberättelsen för hovstaten bli utförligare än tidigare, och redogörelsen ska bestå av en uppställning som liknar den redogörelse som i dag lämnas för slottsstaten. Det innebär att uppställningen inte längre kommer att ange de organisatoriska enheterna inom hovstatens andel av de sammanlagda kostnaderna för hovstaten utan i stället kommer att bestå av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter. I propositionen underströk regeringen att den träffade överenskommelsen inte ändrar ordningen i vissa särskilt uppräknade avseenden. Hovet ska alltså stå utanför den statliga förvaltningsorganisationen (jfr prop. 1973:90 s. 176), och den verksamhet som hovstaten bedriver omfattas inte av lagen om revision av statlig verksamhet m.m. Vidare omfattas hovstaten varken av bestämmelserna i anslagsförordningen (2011:223) om bl.a. prövning av anslagssparande och indragning av anslag, eller av andra delar av det ekonomiadministrativa regelverket för myndigheter under regeringen. Dessutom ska Kammarkollegiet alltså betala ut anslagsmedlen engångsvis efter rekvisition.

Propositionen

I budgetpropositionen för 2017 framhålls att i enlighet med den överenskommelse som träffats mellan regeringen och Riksmarskalksämberet består den ekonomiska redovisningen av hovstatens verksamhet av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter (prop. 2016/17:1 utg.omr. 1 s. 20). Det sägs vidare att redovisningen för hovstaten följer vedertagna principer och i tillämpliga delar de principer som sedan tidigare tillämpas för slottsstaten. I propositionen framhåller regeringen att årsredovisningen för hovstaten sedan 2013 är mer utförlig än tidigare år.

Tidigare behandling

Vid anslagsbehandlingen för budgetåret 1995/96 förklarade konstitutionsutskottet att det inte hade något att invända mot regeringens förslag om ett nytt samlat anslag för statschefen, benämnt Kungliga hov- och slottsstaten. Utskottet framhöll samtidigt vikten av att regeringens anslagsberäkning redovisades på ett sådant sätt att den gav tillräckligt underlag för riksdagens bedömning av medelsbehovet. För att underlätta uppföljningen och utvärderingen i detta avseende ansåg utskottet att regeringen fortsättningsvis i budgetpropositionen borde redovisa hur tilldelade medel hade använts (bet. 1994/95:KU32 s. 3).

I augusti 1996 överlämnade Riksmarskalksämberet en utredning till regeringen som gällde årsredovisning och revision för kungliga hov- och slottsstaten. Till utredningen var fogad en promemoria med analys av rättsläget när det gällde kungens apanage och tillhörande frågor (se bet. 2011/12:KU1 s. 17 f.).

När det gäller kungens apanage anförde Riksmarskalksämberet följande. Gränsen mellan kungens privata ekonomi och hans ekonomi som statschef är mycket svår att dra. Kungen är rikets statschef dygnet runt när han vistas i landet. Vad gäller egendom är lösöret på de kungliga slotten en blandning av statlig, stiftelseägd och privat egendom, som allt brukas av kungen både som statschef och som privatperson. För att undvika ständiga diskussioner i denna gränsdragningsfråga lovade riksdagen (då ständerna) 1809 att årligen utge ett penningbelopp (apanage) till kungens hovhållning. I utbyte överlämnade kungen uppräknade kungliga slott och kungsgårdar till staten med förbehåll om dispositionsrätt för honom av vissa av dessa slott, inklusive inredning. För det belopp som utgavs för hovhållningen skulle det varken krävas någon speciell anhållan eller redogörelse för hur medlen använts.

Konstitutionsutskottet konstaterade hösten 1996 att hovet och regeringen hade kommit överens om att Riksrevisionsverket⁷ även i fortsättningen skulle granska Ståthållarämbetet och Husgerådskammaren, men att apanagedelen, inklusive Riksmarskalksämberet, skulle undantas härifrån. För att framtida medelsbehov skulle kunna bedömas hade hovet och regeringen också kommit överens om att hovet årligen skulle lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Utskottet, som såg med tillfredsställelse på att en överenskommelse nåtts, avstyrkte en motion där det begärdes att de delar av apanaget som inte utgick som arvode till kungafamiljen skulle underkastas redovisning och revision på samma sätt som andra statsutgifter (bet. 1996/97:KU1 s. 9).

Hösten 2011 behandlade konstitutionsutskottet motioner om insyn i kungliga hov- och slottsstaten (bet. 2011/12:KU1). Utskottet fick då information från företrädare för Regeringskansliet och hovet om bl.a. redovisningen av anslagens olika delar, gränsdragningen mellan de delar i hovstaten som omfattas av överenskommelsen och de delar som inte omfattas samt de rättsliga och konstitutionella förutsättningarna för eventuella

⁷ Numera Riksrevisionen.

ändringar i den nuvarande överenskommelsen. Utskottet ansåg att det fanns förutsättningar för att, inom ramen för de gällande konstitutionella och rättsliga regelverken, genomföra en översyn av den överenskommelse om redovisning av anslaget till hovstaten som träffats mellan regeringen och Riksmarskalksämberet (s. 20). En sådan översyn borde enligt utskottet verka för en ökad insyn i hovstaten men samtidigt respektera statschefens privata sfär och inte utgöra någon ändring i den nuvarande konstitutionella ordningen. Mot bakgrund av detta tillstyrktes motionerna, och utskottet föreslog att riksdagen skulle tillkännage för regeringen att genomföra en översyn av den nuvarande överenskommelsen som träffats mellan regeringen och Riksmarskalksämberet om redovisningen av hovstatens verksamhet. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2011/12:56).

Även hösten 2012 behandlade utskottet ett motionsyrkande om insyn i kungliga hov- och slottsstatens ekonomi och verksamhet (bet. 2012/13:KU1). I sitt ställningstagande konstaterade utskottet att en översyn om ökad insyn i hovstaten bereddes inom Regeringskansliet (s. 16). Utskottet framhöll att det inte önskade föregripa den pågående beredningen och avstyrkte därför motionsyrkandet.

Ett motionsyrkande om ökad insyn i kungliga hov- och slottsstatens ekonomi och verksamhet behandlades även av utskottet hösten 2013 (bet. 2013/14:KU1 s. 19). Utskottet konstaterade att regeringen och Riksmarskalksämberet hade enats om att komplettera överenskommelserna från 1996 och 2005. Den kompletterande överenskommelsen borde enligt utskottet innebära ökad insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för hovstaten, vilket är i enlighet med riksdagens tidigare tillkännagivande till regeringen. Enligt utskottet borde erfarenheterna av den nya ordningen som överenskommelsen innebar avvaktas innan frågan prövas på nytt, och med anledning av detta avstyrktes motionsyrkandet.

Hösten 2014 behandlade utskottet på nytt ett motionsyrkande om ökad insyn i kungliga hov- och slottsstatens ekonomi och verksamhet (bet. 2014/15:KU1 s. 41). Utskottet konstaterade att regeringen och Riksmarskalksämberet hade enats om att komplettera överenskommelserna från 1996 och 2005. Den kompletterande överenskommelsen borde enligt utskottet innebära ökad insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för hovstaten, vilket är i enlighet med riksdagens tidigare tillkännagivande till regeringen. Enligt utskottet borde erfarenheterna av den nya ordningen som överenskommelsen innebar avvaktas innan frågan prövas på nytt, och med anledning av detta avstyrktes motionsyrkandet.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om ökad insyn i kungliga hov- och slottsstatens ekonomi och verksamhet anser utskottet alltså att det inte finns skäl att ta ett sådant initiativ som motionärerna yrkar. Även när det gäller yrkandena om begränsningar i apanaget vidhåller utskottet tidigare uttalanden om att

respektera statschefens privata sfär och att inte göra någon ändring i den nuvarande konstitutionella ordningen.

Sammantaget avstyrker utskottet motionerna 2016/17:63 yrkandena 1–3 och 2016/17:1051 yrkande 6.

Regeringskansliets organisation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om Regeringskansliets organisation.

Jämför reservation 2 (KD).

Motionen

Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkar i kommittémotion 2016/17:2659 yrkande 15 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att landsbygdsfrågorna bör ha ett eget departement och tillkännager detta för regeringen. Motionärerna anför bl.a. att en tredjedel av landets befolkning bor och lever sina liv i glesbygd och landsbygd, att livet på landet har andra förutsättningar, utmaningar och möjligheter än livet i en tätort och att i politiken för landsbygden behövs ett helhetstänk med människan i centrum.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har flera gånger behandlat motioner om Regeringskansliets organisering och frågor som hänger samman med detta. Senast vid förra årets budgetbehandling framhöll utskottet liksom tidigare att riksdagen inte har till uppgift att fatta beslut i frågor som rör Regeringskansliets organisering och avstyrkte ett motionsyrkande (bet. 2015/16:KU1 s. 52).

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet anser alljämt att riksdagen inte har till uppgift att fatta beslut i frågor som rör Regeringskansliets organisering. Därmed avstyrks motion 2016/17:2659 (KD) yrkande 15.

Utrikesförvaltningens organisation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tre motioner som rör utrikesförvaltningens organisation m.m.

Jämför särskilt yttrande 6 (V).

Motionerna

Jabar Amin m.fl. (MP) yrkar i motion 2016/17:2533 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett svenskt konsulat i staden Erbil i irakiska Kurdistan och tillkännager detta för regeringen. I motionen anges bl.a. att det finns många svenska medborgare som har anknytning till irakiska Kurdistan och det är därför angeläget att inrätta ett svenskt konsulat i området.

Motion 2016/17:2574 av Anders Hansson (M) innehåller ett yrkande om att riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs i motionen om ett utökat samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge med avseende på ambassader, representationer, delegationer och konsulat och tillkännager detta för regeringen.

Tuve Skånberg (KD) föreslår i motion 2016/17:2853 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omlokalisera Sveriges ambassad från Tel Aviv till västra Jerusalem och tillkännager detta för regeringen. Motionären anför bl.a. att Israel är det enda landet i världen där en svensk ambassad inte ligger i huvudstaden samt att i förslag som legat på bordet för en tvåstatslösning har västra Jerusalem ingått i vad som permanent ska tillhöra Israel.

Tidigare behandling

Ärenden om Sveriges representation i utlandet hör sedan 2001 till utgiftsområde 1 och bereds därför av konstitutionsutskottet. Utskottet har framhållit att det är angeläget att utrikesfrågorna i största möjliga utsträckning ges en sammanhållen behandling och att, i den mån det behövs, det kommer att ge utrikesutskottet tillfälle att yttra sig vid beredningen av budgetfrågor som berör utrikesförvaltningen (bet. 2000/01:KU23 s. 49).

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen avstyrkt motioner om utrikesförvaltningens organisation och förändringar inom utrikesrepresentationen på den grunden att riksdagen inte har till uppgift att fatta beslut i frågor som rör utrikesförvaltningens organisation och förändringar inom utrikesrepresentationen. Senast vid förra årets budgetbehandling avstyrkte utskottet två motionsyrkanden om utrikesförvaltningens organisation m.m. med nämnda motivering (bet. 2015/16:KU1 s. 54).

Utrikesutskottets yttrande

Utrikesutskottet har i ett yttrande, som finns i bilaga 7, lämnat synpunkter på bl.a. ovan redovisade motioner.

Utskottet konstaterar att beslutskompetensen enligt regeringsformen ligger hos regeringen eller hos de myndigheter som ligger under regeringen när det gäller frågor som rör Regeringskansliets och utrikesförvaltningens organisation och fördelningen av resurser inom utrikesförvaltningen. I denna del understryker utskottet dock vikten av att regeringen löpande samråder med riksdagen om den strategiska utvecklingen av Sveriges utrikesrepresentation. Utskottet framhåller att etablering alternativt stängning av en utlandsmyndighet påverkar Sveriges internationella relationer och medför kostnader. Det är därför enligt utskottet viktigt att sådana beslut är långsiktiga och bygger på väl förankrade strategier. Därför anser utskottet att regeringen bör återkomma till utskottet med mer information om eventuella förändringar av utlandsorganisationen när sådana finns att delge.

Som har redovisats ovan har utrikesutskottet informerats av Utrikesdepartementets kabinetssekreterare om departementets ekonomi och utrikesförvaltningens utveckling. Även frågan om ett utökat samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge behandlades av kabinetssekreteraren som i denna del uppgav att möjligheterna till samlokalisering med andra länder, inte minst de nordiska, undersöks löpande, att det på 23 orter finns någon form av nordisk administrativ samverkan, att den administrativa integrationen kommit långt i Yangon och i Dhaka och att det förekommer diskussioner mellan Sverige, Norge och Danmark om att dela ambassadlokaler i Islamabad.

Sammantaget föreslår utskottet att konstitutionsutskottet avstyrker motionerna 2016/17:2533, 2016/17:2574 och 2016/17:2853. I denna del finns ett särskilt yttrande (V).

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet anser alltjämt att riksdagen inte har till uppgift att fatta beslut i frågor som rör utrikesförvaltningens organisation och förändringar inom utrikesrepresentationen. Därmed avstyrks motionerna 2016/17:2533, 2016/17:2574 och 2016/17:2853.

Frågor om statsrådets ekonomiska villkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om statsråds ekonomiska villkor.

Motionerna

I motion 2016/17:2580 yrkande 2 begär Jeff Ahl (SD) att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avgångna regeringsföreträdare ska omfattas av samma villkor som medborgare med a-kassa och tillkännager detta för regeringen. Motionären anför bl.a. att före detta politiker inte bör ha förmånligare avtal än gemene man.

Jeff Ahl (SD) yrkar i motion 2016/17:2581 yrkande 2 att riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om att frysa regeringsföreträdarnas arvodesnivåer fram till dess att den reella skillnaden blir densamma som 1998 och att därefter låsa framtida ökning av arvodet till hur reallöneökningen för gruppen arbetare utvecklar sig. Regeringens ministrar och statsråd bör enligt motionären visa ledarskap och sänka sina löner.

Gällande ordning

Av 1 § lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m. följer att arvoden till statsråden ska betalas månadsvis med ett belopp som fastställs av Statsrådsarvodesnämnden. Nämnden beslutar också om avgångsersättning till statsråd. Jämför Riksdagens arvodesnämnd som fastställer riksdagsledamöternas arvoden.

Statsrådsarvodesnämnden är en myndighet under riksdagen, och dess verksamhet styrs av bestämmelserna i lagen om arvoden till statsråden m.m. och i lagen (2012:881) med instruktion för Statsrådsarvodesnämnden.

Arvodet till statsråden omprövas normalt en gång per år. För statsministern är arvodet 164 000 kronor per månad och för övriga statsråd 130 000 kronor per månad. Ett statsråd, som också är riksdagsledamot, får inte arvode för riksdagsuppdraget under statsrådsperioden.

Med avgångsersättning åsyftas den ersättning som betalas till ett statsråd som avgår vid regeringsombildning utan att få någon ny anställning eller utan att kunna falla tillbaka på någon anställning eller jämförlig verksamhet (jfr prop. 1981/82:174, bet. 1981/82:AU27, rskr. 1981/82:443).

Avgångsersättning betalas ut månadsvis så länge som det förutvarande statsrådet inte får någon inkomst av förvärvsarbete, dock i regel längst under tolv månader.

Av nämndens riktlinjer framgår att avgångsersättningens storlek ska svara mot det arvode som den avgående skulle ha fått som statsråd. Ersättningarna betalas ut månadsvis av Regeringskansliet och är pensionsgrundande.

Ersättningen ska minskas med vad ett statsråd dels får i ersättning med anledning av anställning, uppdrag eller liknande verksamhet, dels får eller har rätt att få i pension eller liknande.

Tidigare behandling

Hösten 2015 avstyrkte utskottet två motionsyrkanden om statsrådets ekonomiska villkor. Utskottet ansåg att en ordning med en fristående nämnd som fastställer statsrådets arvoden och beslutar om avgångsersättning fungerar väl (bet. 2015/16:KU1 s. 56).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser alljämt att en ordning med en fristående nämnd som fastställer statsrådets arvoden och beslutar om avgångsersättning fungerar väl. Därmed avstyrks motionerna 2016/17:2580 yrkande 2 och 2016/17:2581 yrkande 2.

Föräldraledighet för statsråd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om föräldraledighet för statsråd.

Motionen

Caroline Szyber (KD) yrkar i motion 2016/17:205 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en möjlighet för statsråd att vara föräldralediga och tillkännager detta för regeringen. Även om statsrådsuppdraget är ett speciellt uppdrag anser motionären att statsråd bör kunna vara föräldralediga. Hon ger i motionen exempel på hur föräldraledighet för statsråd hanteras i Danmark och Norge. Vidare anförs att en riksdagsledamot i Sverige kan ta ut föräldraledighet, och under ledigheter utövas ledamotens uppdrag av en ersättare.

Pågående arbete

Regeringen beslutade den 3 september 2015 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över möjligheten för ett statsråd att vara ledig i samband med ett barns födsel eller adoption samt för tid därefter, i syfte att utöva sitt föräldraskap (dir. 2015:93 och 2016:26). Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2016.

Tidigare behandling

Senast utskottet behandlade motioner om föräldralediga statsråd var hösten 2014 (bet. 2014/15:KU1 s. 52). Utskottet konstaterade på nytt att ett statsråd inte är någon arbetstagare utan har ett uppdrag av en mycket speciell natur, och att ett statsråd i princip alltid förutsätts vara i tjänst, även om regeringsformen utgår från att statsministern och andra statsråd kan ha förfall att fullgöra sina uppgifter, t.ex. på grund av sjukdom eller ledighet. Mot bakgrund av statsrådsuppdragets särskilda natur ansåg utskottet alltså att frågan om statsrådets möjligheter att vara föräldralediga inte lämpar sig för en lagreglering. I stället ansåg utskottet att regeringen praktiskt borde kunna lösa den situation som uppkommer vid ett statsråds behov av längre ledighet från fall till fall. Motionerna avstyrktes.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över möjligheten för ett statsråd att vara föräldraledig och att uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2016. Detta utredningsarbete bör inte föregripas. Därmed avstyrks motion 2016/17:205.

Presstödet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om att avskaffa presstödet.

Motionerna

I motion 2016/17:693 yrkande 2 yrkar Anna Hagwall (SD) att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa presstödet och tillkännager detta för regeringen. Motionären anför bl.a. att det behövs en spridning i ägandet av medierna.

Christian Holm Barenfeld och Margareta Cederfelt (båda M) yrkar i motion 2016/17:1835 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att avskaffa presstödet och förenkla möjligheterna att driva medieföretag, och tillkännager detta för regeringen. Av motionen framgår att presstödet i Sverige var en tillfällig lösning som infördes för över 40 år sedan men att presstödet nu snedvrider mediemarknaden, inte bara när det gäller enskilda dagstidningar utan hela medieutrymmet, och i förlängningen kan vara ett hinder för utvecklingen. Motionären anser att det skulle vara en positiv utveckling för Sveriges medier om riksdagen beslutar att avveckla presstödet under exempelvis en tvåårsperiod.

Pågående arbete

Den 5 mars 2015 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera behovet av nya mediepolitiska insatser när presstödet i dess nuvarande form upphör (dir. 2015:26 och 2016:14). Utredaren skulle enligt direktiven med utgångspunkt i den ovannämnda analysen lämna förslag till utformning av nya mediepolitiska verktyg. Uppdraget skulle redovisas slutligt senast den 31 oktober 2016.

Utredningen, som antagit namnet Medieutredningen (Ku 2015:01), överlämnade i oktober 2015 delbetänkandet Medieborgarna & medierna. En digital värld av rättigheter, skyldigheter – möjligheter och ansvar (SOU 2015:94). I delbetänkandet lämnas en analys av det svenska medielandskapet utifrån ett medborgarperspektiv.

Medieutredningen överlämnade den 7 november 2016 slutbetänkandet En gränsöverskridande mediepolitik – För upplysning, engagemang och ansvar (SOU 2016:80). Utredningen lämnar i betänkandet förslag till bl.a. ett nytt mediestöd för allmänna nyhetsmedier som ska ersätta det befintliga presstödet. Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har behandlat motioner om avveckling av presstödet vid flera tillfällen. Motionerna har avstyrkts och utskottet har bl.a. framhållit att ett statligt presstöd är av väsentlig betydelse för att motverka koncentrationstendenser och upprätthålla mångfalden inom dagspressen (se t.ex. bet. 2005/06:KU1 s. 31 och 2014/15:KU12 s. 24).

Hösten 2015 vidhöll utskottet sina tidigare ställningstaganden om behovet av ett statligt stöd till dagspressen och avstyrkte två motionsyrkanden (bet. 2015/16:KU1 s. 59).

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden om behovet av ett statligt stöd till dagspressen. I denna del noteras också att det i Regeringskansliet pågår ett arbete om det framtida mediestödet. Sammantaget avstyrks motionerna 2016/17:693 yrkande 2 och 2016/17:1835.

Sieps uppdrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att förtydliga Sieps uppdrag.

Motionen

Per Lodenius (C) yrkar i motion 2016/17:3083 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra Sieps uppdrag och tillkännager detta för regeringen. Motionären anför bl.a. att utredningen EU på hemmaplan i sitt betänkande pekar på vikten av att information och kunskap om EU sprids över hela landet och att så inte sker i dag. Med anledning av detta bör Sieps uppdrag tydliggöras.

Pågående arbete

Regeringen beslutade i juli 2014 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda möjligheterna att inom ramen för EU:s nuvarande regelverk och arbetssätt främja insyn, delaktighet och inflytande för aktörer i Sverige när det gäller frågor som beslutas inom EU. I uppdraget ingick att redogöra för de möjligheter till insyn, delaktighet och inflytande som finns i dag, att analysera kunskapsnivån i Sverige i frågor om EU och hur denna påverkas av olika samhällsaktörer och att inom ramen för existerande strukturer föreslå åtgärder för att öka insyn, delaktighet och inflytande i frågor som beslutas inom EU.

Utredningen om delaktighet i EU överlämnade i februari 2016 sitt betänkande EU på hemmaplan (SOU 2016:10). Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att betänkandet EU på hemmaplan för närvarande bereds i Regeringskansliet. Detta arbete bör inte föregripas. Därmed avstyrks motion 2016/17:3083.

Riksdagsförvaltningens årsredovisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger redogörelsen till handlingarna.

Redogörelsen

I redogörelse 2015/16:RS1 lämnas en redovisning av Riksdagsförvaltningens verksamhet under verksamhetsåret 2015 med bl.a. uppgifter om riksdagens

personal och Riksdagsförvaltningens organisation. Med utgångspunkt i riksdagsordningen och lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen har riksdagsstyrelsen formulerat Riksdagsförvaltningens fem huvuduppdrag. Riksdagsförvaltningen ska skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete genom att

- svara för ett väl fungerande stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.
- svara för ett väl fungerande stöd och service till ledamöter och partikanslier
- främja kunskapen om riksdagen och dess arbete
- vårda och bevara riksdagens byggnader och samlingar
- vara en väl fungerande och framsynt myndighet och arbetsgivare.

Riksdagsförvaltningen redovisar resultatet fördelat på endast en verksamhetsgren: stödet till den parlamentariska processen. Verksamheten redovisas fördelad på uppdragsområden där det anges hur arbetet inom dessa områden har bidragit till att Riksdagsförvaltningens övergripande mål uppfyllts. Enligt redogörelsen är bedömningen att Riksdagsförvaltningen under 2015 har säkerställt att riksdagen har kunnat fullfölja sina uppgifter enligt bestämmelserna i regeringsformen och riksdagsordningen.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen till handlingarna.

Reservationer

1. Apanaget och insyn i kungliga hov- och slottsstaten , punkt 2 (V)

av Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1051 av Niclas Malmberg m.fl. (MP, V, L, C, S) yrkande 6 och
avslår motion
2016/17:63 av Robert Hannah (L) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Statschefen har specificerade uppgifter som självklart borde kunna granskas på samma sätt som all annan verksamhet som finansieras med offentliga medel. Verksamhetens effektivitet och hur den ekonomiska ersättningen används bör vara föremål för offentlig granskning.

Riksdagens tillkännagivande i december 2011 om ökad insyn i hovstatens verksamhet var enligt min mening ett beslut i rätt riktning, men jag efterlyser samtidigt ytterligare åtgärder för att öka insynen i hovstatens och slottsstatens ekonomi och verksamhet. Riksdagen bör som sin mening ge regeringen tillkänna att återkomma med förslag till krav på insyn i hovstatens och slottsstatens ekonomi och verksamhet.

2. Regeringskansliets organisation, punkt 3 (KD)

av Stefan Svanström (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2659 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Jordbruket är centralt för sysselsättningen på landsbygden och inom livsmedelssektorn. För att trygga livsmedelsproduktionen för framtiden måste det slås fast att den odlade jorden är en oersättlig och livsviktig resurs. Ur ett globalt perspektiv är det också långsiktigt nödvändigt att åkermarken i Sverige och Europa finns tillgänglig att brukas för livsmedelsproduktion.

Sveriges regering prioriterar inte landsbygden, vilket är anmärkningsvärt eftersom en tredjedel av landets befolkning bor och lever sina liv i glesbygd och landsbygd. Livet på landet har andra förutsättningar, utmaningar och möjligheter än livet i en tätort. Landsbygdspolitiken är betydligt mer än bara näringspolitik. I politiken för landsbygden behövs ett helhetstänk med människan i centrum. Landsbygdsfrågorna bör ha ett eget departement med en egen minister.

Särskilda yttranden

1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1, punkt 1 (M)

Annicka Engblom (M), Maria Abrahamsson (M), Patrick Reslow (M) och Marta Obminska (M) anför:

Finansutskottet har tillstyrkt att riksdagen ska ställa sig bakom regeringens förslag till ramar för statsbudgetens utgiftsområden och beräkning av statens inkomster. I motionen Plan för ett starkare Sverige – Moderaternas budgetmotion 2017 (2016/17:3350) presenteras Moderaternas budgetförslag och Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men vi behöver göra mer för att fortsätta utvecklas i samma höga takt som vi gjort historiskt. Sverige utmanas av ett nytt och växande utanförskap som snart omfattar motsvarande 1 miljon människor, av skolresultat som sjunker och av otrygghet i alltför många områden. Många människor lever ett bra liv i Sverige med jobb, familj och fritidssysslor. Men många människor lever i en annan verklighet. En verklighet där man aldrig fått sitt första jobb, där barnens skolgång inte fungerar och där samhällsgemenskapen brister. Så får det inte vara. Vårt samhälle ska inte svika någon.

Budgetpropositionen visar tyvärr på en regering som är anmärkningsvärt nöjd, trots de utmaningar människor ser omkring sig, och som verkar sakna plan och riktning. En regering som lånar i högkonjunktur och låter kostnaderna för bidrag och flyktingmottagande öka kraftigt. En regering som höjer trösklarna in på arbetsmarknaden genom högre skatter och utbyggda bidrag. En regering som inte tar skolans problem på allvar, säger nej till en timmes mer undervisningstid per dag och skjuter på mer matematik i högstadiet. En regering som tar mer än den ger till företagen och för en ineffektiv bostadspolitik. En regering som säger nej till ytterligare 2 000 poliser.

Vi moderater står för en annan väg. För att möta framtiden behövs en plan för ett starkare Sverige. Moderaternas mål är att öka välbståndet, tillväxten och tryggheten för alla i Sverige. De reformförslag vi presenterar är fokuserade på hur jobben ska bli fler och skolan ska bli bättre. Vi vill bryta utanförskapet och stärka incitamenten för att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, satsa på utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Finansutskottet har föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom finansutskottet i steg

ett, rambeslutet, har föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 1. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna presenterar i motion 2016/17:3285 yrkandena 1–11. När det gäller övriga delar står vi bakom utskottets förslag.

Vi menar att anslagen 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*, 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 2.4 *Riksdagens ombudsmän (JO)*, 3:1 *Sametinget*, 6:5 *Valmyndigheten*, 8:2 *Myndigheten för press, radio och tv* och 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* bör vara 493 000 kronor, 2 321 000 kronor, 360 000 kronor, 227 000 kronor, 208 000 kronor, 112 000 kronor respektive 115 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag i propositionen. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att vi anser att en justering av anslagen ska göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Dessutom bör anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* vara 2 485 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag i propositionen. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att vi anser att riksdagens utredningstjänst bör förstärkas med motsvarande belopp. Även i denna del bör en justering av anslaget göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Därutöver anser vi att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* bör vara 138 708 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag. Avvikelsen i förhållande till regeringens förslag beror på att medel bör fördelas till andra prioriterade satsningar och att aviserade förslag om tillskott inte bör genomföras. Vi menar även att ett uppdrag bör ges till Världsbanken om en fortsatt studie över företagsklimatet i Sverige och att studien bör finansieras inom ramen för det anvisade anslaget för Regeringskansliet. Även för detta anslag anser vi att en justering av anslaget bör göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Vidare menar vi att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* bör vara 92 044 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag. I denna del står vi inte bakom regeringens förslag om tillskott om 80 000 000 kronor för bl.a. handläggning och rådgivning kring plan- och bygglovsärenden. Däremot godtar vi regeringens föreslagna anslagsökningar för tidiga insatser för asylsökande. Även för detta anslag anser vi att en justering av anslaget bör göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Vi anser vidare att anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* bör vara 30 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Ytterligare åtgärder bör vidtas för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism och för att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna. Förstärkningen av anslaget bör bl.a. användas för att finansiera verksamhet inom ramen för en nationell kommunikationsstrategi och för att finansiera mer forskning om våldsbejakande extremism. Dessutom bör förstärkningen av anslaget

användas till åtgärder för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck och för att öka stödet för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter i alla delar av Sverige. Delar av satsningarna bör finansieras genom en neddragning av anslaget till Regeringskansliet med 20 000 000 kronor.

Vi menar även att anslagen 6:2 *Justitiekanslern* och 6:3 *Datainspektionen* bör vara 630 000 kronor respektive 1 798 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Myndigheterna är i behov av resursförstärkning. Även i dessa delar anser vi att en justering av anslagen bör göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Därutöver anser vi att anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* bör vara 2 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Fler kommuner bör tillåtas att bli del av förvaltningsområdena för meänkieli, samiska och finska. Vidare bör ytterligare resurser frigöras för detta ändamål inom befintliga ramar.

När det gäller anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* anser vi att en del av den sedan tidigare beslutade årliga ökningen av anslaget med 13 miljoner kronor fr.o.m. 2017 bör utnyttjas för att inleda ett arbete med att inrätta ett romskt språkcentrum.

I vår budgetmotion föreslår vi dessutom att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkning av riksdagens utredningstjänst (yrkande 2) och om att låta Världsbanken genomföra en fortsatt studie över företagsklimatet i Sverige (yrkande 3), och tillkännager detta för regeringen.

När det gäller frågan om en förstärkning av riksdagens utredningstjänst menar vi att eftersom regeringen i budgetpropositionen inte lever upp till ett rimligt krav på transparens är det angeläget att utredningstjänsten får ökade resurser för att kunna bistå riksdagens partier vid granskning och analys av regeringens förslag. Vi anser vidare att granskningar och studier över företagsklimatet i Sverige bidrar till att utveckla och förbättra näringspolitiken. Det är därför angeläget att Världsbanken får i uppdrag att genomföra en sådan studie.

Vi föreslår vidare i vår budgetmotion att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ytterligare åtgärder i arbetet för att värna demokratin mot radikaliserings och våldsbejakande extremism (yrkande 4), om en nationell kommunikationsstrategi mot våldsbejakande extremism och för demokratiska värderingar (yrkande 5), om forskning om politisk extremism (yrkande 6) och om att inom ramen för politiken om mänskliga rättigheter motverka hedersrelaterat våld och förtryck samt verka för ökat stöd för demokratiska värderingar och värderingar om mänskliga rättigheter i alla delar av Sverige (yrkande 7), och tillkännager detta för regeringen.

Vi anser att regeringen bör ta initiativ till en nationell kommunikationsstrategi mot våldsbejakande extremism och för demokratiska värderingar. I arbetet med denna strategi är det viktigt att involvera bl.a. företag som arbetar med sociala medier, kommunikationsföretag och muslimska organisationer som tar tydligt avstånd från extremism och terrorism. Även enskilda aktivister, utan koppling till etablerade organisationer, kan spela en viktig roll. Syftet bör

vara att identifiera kommunikationsmetoder och utarbeta budskap som kan förväntas vara effektiva för att påverka olika målgrupper, och därmed öka deras motståndskraft gentemot extremistiska budskap.

Vidare menar vi att det är viktigt att bredda och fördjupa den samlade kunskapen om den radikala islamismen i Sverige och att forskningen bör inriktas mot den våldsbejakande islamistiska ideologin och hur den uttrycks och utformas i Sverige, samt att kartlägga våldsbejakande islamism i Sverige – nätverk, kopplingar till andra länder, ideologiska utgångspunkter. På vilket sätt och var forskningen ska bedrivas behöver analyseras ytterligare.

I vår budgetmotion föreslår vi även att riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Datainspektionens arbete med tillsyn, informationsspridning och utbildning för att förebygga och motverka integritetskränkningar, inklusive näthat (yrkande 8), och tillkännager detta för regeringen. Risken för att människors personliga integritet kränks ökar när en rad aktörer hanterar en mängd information. Ett annat problem är näthatet som drabbar många barn och ungdomar. Det är angeläget att Datainspektionen har tillräckliga resurser i sitt arbete mot integritetskränkningar i den digitala miljön.

Vi föreslår vidare i vår budgetmotion att riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter genom att ansluta fler kommuner till förvaltningsområdena för meänkieli, samiska och finska (yrkande 9) och att inleda arbetet med att inrätta ett romskt språkcentrum (yrkande 10), och tillkännager detta för regeringen. När det gäller frågan om kommunernas anslutning till förvaltningsområdena för meänkieli, samiska och finska är det i och för sig bra att regeringen ser över lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. En sådan översyn får dock inte hindra nya kommuner från att ansluta sig till de befintliga förvaltningsområdena.

I vår budgetmotion föreslår vi slutligen att riksdagen ska ställa sig bakom det som anförs i motionen om bättre möjligheter för Justitiekanslern att företräda staten i rättsliga tvister (yrkande 11) och tillkännager detta för regeringen. En del av de rättsliga processer där Justitiekanslern företräder staten rör mycket stora belopp och motparten kan vara en resursstark och kommersiell aktör. Därför är det angeläget att staten har tillräckliga resurser för att ägna sig åt dessa processer.

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1, punkt 1 (SD)

Fredrik Eriksson (SD) och Oscar Sjöstedt (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk, politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har utgjort

grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap hoppas vi kunna skapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd, demokrati och en stark inre solidaritet.

Sverigedemokraterna står fria från såväl socialismens som liberalismens ekonomiska teorier och kan därför inta ett pragmatiskt och verklighetsanpassat förhållningssätt i ekonomiska frågor. Förutsatt att det kan gagna Sverige och dess medborgare är vi öppna för samtal, diskussioner och samarbeten med alla andra partier. I vår höstbudget stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra.

Nuvarande regering är inne i halvtid och efter förra höstens exceptionellt stora invandring ökar de offentliga utgifterna till oacceptabla nivåer. Det är inte bara utgiftsområdena för migration och etableringsåtgärder som återigen tillåts ta oproportionerligt stor andel av reformutrymmet i anspråk. Den destruktiva politiken sätter även sina spår överallt i samhället. Därför krävs att alla som kan är med och tar ansvar.

Finansutskottet har tillstyrkt att riksdagen ska ställa sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens beslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Sverigedemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte bör brytas ut och behandlas isolerat. Eftersom finansutskottet i steg ett, rambeslutet, har föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktningen på budgetpolitiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 1. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens, riksdagsstyrelsens och Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Sverigedemokraterna föreslår i motion 2016/17:2223. När det gäller övriga delar står vi bakom utskottets förslag.

Vi menar att anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* bör ökas med 10 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag i propositionen. Anslaget bör ökas med dels 5 000 000 kronor för förstärkning av utskotts-personal i beredningen av ärenden som rör uppföljning av JO och Riksrevisionen, dels 5 000 000 kronor för förstärkning av riksdagens utredningstjänst.

Dessutom anser vi att anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* bör ökas med 25 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag i propositionen. Myndighetens arbete med inspektioner behöver förstärkas.

Därutöver menar vi att anslaget 3:1 *Sametinget* bör ökas med 5 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag i propositionen. Ökningen avser Sametingets arbete med delaktighet och självbestämmande.

Vi menar vidare att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* bör minskas med 350 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. Regeringen med Regeringskansliet bör föregå med gott exempel i egenskap av styrande organ och klara sig med färre medel.

Därutöver anser vi att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* bör ökas med 5 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. Länsstyrelserna bör få ett ökat stöd i sitt arbete med djurskyddskontroller. Därutöver menar vi att regeringens ökning av anslaget om 25 000 000 kronor för länsstyrelsernas arbete med mottagande och bosättning av nyanlända bör omlokaliseras och i stället användas för länsstyrelsernas brottsförebyggande arbete och identifierade behov inom krisberedskap och civilt försvar.

Vi menar vidare att anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* bör minskas med 7 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. Anslaget bör hanteras mer långsiktigt och kontinuerligt, och en större ökning av anslaget bör ske framöver.

Dessutom anser vi att anslaget 6:3 *Datainspektionen* bör ökas med 25 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. Myndigheten är i behov av resursförstärkning.

Vi menar vidare att anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* bör minskas med 17 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. De politiska partierna bör i större grad finansiera sin egen verksamhet.

Dessutom bör anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* minskas med 14 500 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. Vi anser att det är olyckligt att en enskild satsning bär en sådan tydligt etnisk prägel och att den särskilda satsningen på den nationella minoriteten romer därför bör skrotas.

Vi anser vidare att anslaget 8:1 *Presstödet* bör minskas med 284 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. Presstödet behöver reformeras. För att underlätta en sänkning av presstödet föreslår vi dock förbättringar inom andra områden. Bland annat bör reklamskatten för dagspressen och periodiska publikationer avskaffas.

Slutligen menar vi att anslaget 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* bör minskas med 7 000 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1, punkt 1 (C)

Per-Ingvar Johnsson (C) anför:

Sverige behöver ett nytt ledarskap. Trots att vi befinner oss i en högkonjunktur, där fler jobb borde växa fram och sysselsättningen stiga, ökar tudelningen i samhället. Tudelningen finns mellan unga och äldre, mellan högutbildade och de som saknar gymnasieexamen samt mellan inrikes och utrikes födda. Tudelningen är också regional. Samtidigt som vissa orter växer och utvecklas har många mindre orter drabbats av neddragningar i globaliseringens, finanskrisens och lågkonjunkturrens spår.

Regeringen har valt att föra en politik där underskotten ökar, trots att det är i goda tider som vi borde bygga skyddsvallar inför framtida lågkonjunkturer. De åtgärder som regeringen finansierar med dessa lånade pengar har, enligt regeringens egna expertmyndigheter, en obefintlig eller negativ effekt på arbetsmarknaden. Det är inte en ansvarsfull politik.

Centerpartiets budgetmotion stakar ut en annan riktning för Sverige. Följande frågor prioriteras särskilt:

Ekonomiskt ansvarstagande. Finanspolitiken måste i goda tider skapa skyddsvallar inför en framtida nedgång, men i stället för att göra det väljer den sittande regeringen att låta statsfinanserna gå med underskott. Centerpartiet föreslår i stället en budget som redan nästa år är i balans och som når överskott åren därefter. Vi sparar 11 miljarder kronor mer än regeringen 2017.

Bryt tudelningen. Trots högkonjunkturen växer gapet mellan inrikes och utrikes födda och mellan hög- och lågutbildade. Fler enkla jobb måste skapas för att de som står utanför ska kunna komma i arbete. Inte minst är det viktigt för att snabbt integrera de många nyanlända. För detta krävs sänkta skatter på att anställa, reformer på arbetsmarknaden och färre regleringar. Tryggheten måste också öka i hela landet, med fler poliser, och det förebyggande arbetet måste stärkas för att tudelningen ska brytas. Dessutom behöver kommunsektorn stärkas och fler satsningar göras på fler jobb och företag.

Förstärk klimatomställningen. Sverige måste återta ledningen i den gröna omställningen. Våra klimatutsläpp har slutat minska och arbetet för en giftfri vardag behöver förstärkas. För detta krävs kraftfulla styrmedel där förorenaren betalar och där intäkterna från miljöskatter finansierar sänkt skatt på arbete i en grön skatteväxling.

Högkonjunkturen ger oss en unik chans att bygga svensk ekonomi stark, att genomföra strukturreformer för att bredda tillväxten och jobbskapandet till fler och att ta nästa steg i klimatomställningen.

Regeringen har visat sig oförmögen att hantera dessa utmaningar. Det är uppenbart att Sverige behöver ett nytt ledarskap.

Finansutskottet har tillstyrkt att riksdagen ska ställa sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens beslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som

helheter och beslutas i två steg. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte bör brytas ut och behandlas isolerat. Eftersom finansutskottet i steg ett, rambeslutet, har föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktningen på budgetpolitiken, deltar jag inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 1. I stället framför jag i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens, riksdagsstyrelsens och Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Centerpartiet föreslår i motion 2016/17:3411. När det gäller övriga delar står jag bakom utskottets förslag.

Anslagen 4:1 *Regeringskansliet m.m.* och 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* bör minskas med 265 710 000 kronor respektive 72 040 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag i propositionen. När det gäller anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* bör arbetet i Förenta Nationernas säkerhetsråd kunna ske inom ramen för tidigare anvisade anslag eller genom omprioriteringar. Regeringens förslag om förstärkningar av anslaget för att stärka arbetet med migration, svensk export och medling och konfliktförebyggande bör inte heller genomföras. När det gäller anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* delar jag inte regeringens förslag om tillskott i syfte att korta handläggningstiderna för byggande. Handläggningstiderna bör i stället förkortas genom regelförenklingar. Vidare bör god miljötillsyn kunna hanteras inom tidigare ram. Därutöver bör justeringar av båda anslagen göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Anslagen 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*, 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag*, 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)*, 3:1 *Sametinget*, 6:2 *Justitiekanslern*, 6:3 *Datainspektionen*, 6:5 *Valmyndigheten*, 8:2 *Myndigheten för press, radio och tv* och 9.1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* bör vara 493 000 kronor, 2 321 000 kronor, 2 516 000 kronor, 360 000 kronor, 227 000 kronor, 370 000 kronor, 202 000 kronor, 208 000 kronor, 112 000 kronor respektive 115 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag i propositionen. En fortsatt justering bör göras av pris- och löneomräkningen.

4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1, punkt 1 (L)

Tina Acketoft (L) anför:

De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Men i stället för att använda högkonjunkturen för att bygga en buffert för sämre tider väljer regeringen att låna och presentera ofinansierade bidragshöjningar. I stället krävs en liberal ekonomisk politik där utbildning belönas, där skatten på jobb är lägre än i dag och där det alltid är lönsamt att gå från bidrag till jobb.

Det är tydligt att reformerna som genomfördes mellan 2006 och 2014 inte räcker för att klara de nya utmaningar vi står inför. Efter två år av rödgrön regeringsmakt står det klart att Sverige är på fel väg. Alltför många står utanför arbetsmarknaden, ofta är det personer med bristande utbildning eller utrikes födda. En stor andel elever lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Det finns fortfarande brister i sjukvård och omsorg. Migrations- och integrationsutmaningen växer. Miljö- och klimatutmaningarna kräver kraftfulla och effektiva svar. Dessutom får kriget i Syrien och IS närvaro i regionen fruktansvärda konsekvenser för såväl samhällen som människor. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna. För att vända utvecklingen behövs en ny vision för vad Sverige ska vara och nya och kraftfulla förslag för att nå dit. För att möta framtidens utmaningar behöver Sverige en ny reformagenda.

Liberalerna lägger fram en budget med reformer för framtiden. Vi satsar på bättre kunskaper i skolan, bättre möjlighet för företag att anställa och ett försvar med kapacitet att försvara Sverige. Dessutom presenterar vi en integrationsplan som bygger på lika delar humanism och realism, och som motverkar parallellsamhällen och hedersvåld.

Finansutskottet har tillstyrkt att riksdagen ska ställa sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken, och därmed avvisat Liberalernas förslag till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige nu en annan väg än den som Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte finansutskottets förslag till beslut med det förslag till ram som Liberalerna förespråkar. Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på lång sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. Vi väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 1. I det följande redovisas det sammanfattade innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 1. När det gäller övriga delar står jag bakom utskottets förslag.

Anslagen 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* och 4.1 *Regeringskansliet m.m.* bör vara 1 547 000 kronor, 1 677 000 kronor respektive 24 472 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag i propositionen. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att en justering av anslagen bör göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Därutöver bör anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* vara 5 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att myndigheten bör ges ökade resurser för att kunna hantera den stora mängden ärenden.

Dessutom bör anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* vara 33 029 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag. För att finansiera andra prioriterade satsningar bör länsstyrelsernas anslag för miljöarbete återställas till den anslagsnivå som gällde före 2016, och detta innebär en minskning av anslaget med 25 000 000 kronor. Vidare bör en justering av anslaget göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Vidare bör anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* vara 5 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Statsbidrag till förebyggande verksamheter i civilsamhället och kommuner mot våldsbejakande extremism bör öka. Förutom en ökning med 5 000 000 kronor bör det göras en överflyttning av resurser från Göteborgs universitet till lokal nivå.

Anslaget 6:3 *Datainspektionen* bör vara 10 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Skillnaden i förhållande till regeringens förslag beror på att myndigheten bör ges ökade resurser för att förbättra sina förutsättningar att bedriva en aktiv tillsyn.

Därutöver bör anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* vara 10 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Fler kommuner bör tillåtas bli del av förvaltningsområdena för meänkieli, samiska och finska.

Slutligen bör anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* vara 5 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Det behövs ett fortsatt och långsiktigt arbete för romsk inkludering.

5. Anslag m.m. inom utgiftsområde 1, punkt 1 (KD)

Stefan Svanström (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill vi ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som gör det lättare för människor att gå från utanförskap till arbete. Vi vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmänniskliga relationer. Genom en välfungerande ekonomisk politik kan vi också satsa resurser på offentlig välfärd, lägre skatt för arbetande föräldrar, lägre skatt för arbetande seniorer och lägre skatt på pensionsinkomster. Och med genomtänkta reformer på arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska lösningar ovanifrån; de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att de kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta – vi vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer. Tillväxten måste

komma alla till del. Valfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Finansutskottet har tillstyrkt att riksdagen ska ställa sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens beslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Kristdemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte bör brytas ut och behandlas isolerat. Eftersom finansutskottet i steg ett, rambeslutet, har föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktningen på budgetpolitiken, deltar jag inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 1. I stället framför jag i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens, riksdagsstyrelsens och Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Kristdemokraterna föreslår i motion 2016/17:2848. När det gäller övriga delar står jag bakom utskottets förslag.

Anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* bör minskas med 186 708 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag i propositionen. Arbetet i Regeringskansliet bör effektiviseras. Dessutom bör en justering av anslaget göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Därutöver bör anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* minskas med 219 044 000 kronor för 2017 jämfört med regeringens förslag. I denna del står jag inte bakom den satsning på 25 000 000 kronor som regeringen föreslår inom miljöområdet. De satsningar som föreslås av regeringen inom migrationsområdet bör flyttas tillbaka till utgiftsområde 8 och en justering av anslaget bör göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Dessutom bör anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* vara 5 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag och hänvisas till arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Anslaget 6:3 *Datainspektionen* bör vara 1 798 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag. Myndighetens arbete med att bl.a. förebygga och motverka integritetskränkningar inklusive näthat behöver förstärkas. Även i denna del bör en justering av anslaget göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

Dessutom bör anslaget 7.2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* vara 2 000 000 kronor högre för 2017 än regeringens förslag.

Slutligen bör anslagen 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*, 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag*, 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)*, 3:1 *Sametinget*, 6:2 *Justitiekanslern*, 6:5 *Valmyndigheten* och 8:2 *Myndigheten för press, radio och tv* vara 493 000 kronor, 2 321 000 kronor, 2 516 000 kronor, 360 000 kronor, 227 000 kronor, 370 000 kronor, 208 000 kronor respektive 112 000 kronor lägre för 2017 än regeringens förslag i propositionen. Skillnaden i förhållande

till regeringens förslag beror på att en justering av anslagen bör göras på grund av fortsatt justering av pris- och löneomräkningen.

6. Utrikesförvaltningens organisation , punkt 4 (V)

Mia Sydow Mölleby (V) anför:

Vänsterpartiet menar att det finns ett stort behov och ett stort utrymme för Sverige att vara en stark röst i världen när det gäller frågor kring fred, demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet, nedrustning och solidaritet.

I en föränderlig värld är det självklart att den svenska representationen i olika delar av världen kan behöva omprioriteras. Den borgerliga regeringen beslutade att stänga en rad svenska ambassader, vilket har skadat bilden av Sverige och försämrat regeringens möjligheter att föra en självständig och tydlig utrikespolitik. Vänsterpartiet kritiserade den förra regeringens beslut att stänga ambassaderna i Nicaragua, Namibia och Botswana. Samtidigt motsatte sig Vänsterpartiet den svenska representationen i Natos högkvarter.

Vår förhoppning är att en ny regering och en delvis ny inriktning på Sveriges utrikespolitik också ska märkas i Sveriges utlandsrepresentation. Bland annat behöver Sveriges representation i Latinamerika och Afrika förstärkas.

Den 30 oktober 2014 blev Sverige den 135:e staten i världen att erkänna Palestina som stat. Erkännandet skickar en tydlig signal till Israel om att Sverige inte accepterar ockupationen av Palestina. I och med att Sverige har erkänt Palestina som stat vore det på sin plats att uppgradera det svenska generalkonsulatet i Jerusalem till ambassad.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2016/17:1

Proposition 2016/17:1 Budgetpropositionen för 2017 utgiftsområde 1:

1. Riksdagen godkänner de höjda stödnivåerna för endagstidningar (avsnitt 11.3).
2. Riksdagen anvisar för budgetåret 2017 ramanslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, när det gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt uppställning.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges enligt uppställning.
4. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen (avsnitt 2.1 och 5.4.1).
5. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2017 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor (avsnitt 5.4.2).
6. Riksdagen beslutar att Riksdagsförvaltningen får finansiera förvärvet av andel i fastigheten Iason 1 i dess helhet med anslag (avsnitt 5.4.3).
7. Riksdagen godkänner investeringsplanen som riktlinje för anslaget 2:3 Riksdagens fastighetsanslag för 2017–2020 (avsnitt 5.4.3).
8. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2017 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 500 000 000 kronor (avsnitt 5.4.3).
9. Riksdagen anvisar för budgetåret 2017 ramanslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, när det gäller anslag som står till Riksdagsförvaltningens disposition, enligt uppställning.
10. Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän (JO) för 2017 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet (avsnitt 5.4.4).
11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2017 ett ramanslag under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, som står till Riksdagens ombudsmäns (JO) disposition, enligt uppställning.

Redogörelse 2015/16:RS1

Redogörelse 2015/16:RS1 Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2015.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:63 av Robert Hannah (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa rätten till apanage till att gälla statschefen och tronarvingen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska apanagets storlek och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram tydliga regler för vem som får ta del av apanaget och vad det får användas till och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:205 av Caroline Szyber (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en möjlighet för statsråd att vara föräldralediga och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:693 av Anna Hagwall (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa presstödet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1051 av Niclas Malmberg m.fl. (MP, V, L, C, S):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till krav på insyn i kungliga hov- och slottsstatens ekonomi och verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1835 av Christian Holm Barenfeld och Margareta Cederfelt (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att avskaffa presstödet och förenkla möjligheten att driva medieföretag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2223 av Jonas Millard m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:2533 av Jabar Amin m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett svenskt konsulat i staden Erbil i irakiska Kurdistan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2574 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett utökat samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge med avseende på ambassader, representationer, delegationer och konsulat och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2580 av Jeff Ahl (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avgångna regeringsföreträdare ska omfattas av samma villkor som medborgare med a-kassa och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2581 av Jeff Ahl (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frysa regeringsföreträdarnas arvodesnivåer till dess att den reella skillnaden blir densamma som 1998 och därefter låsa framtida ökningar av arvoden till hur reallöneökningen för gruppen arbetare utvecklar sig, och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2659 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att landsbygdsfrågorna bör ha ett eget departement och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2848 av Tuve Skånberg m.fl. (KD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:2853 av Tuve Skånberg (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör omlokalisera Sveriges ambassad från Tel Aviv till västra Jerusalem och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3083 av Per Lodenius (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra Sieps uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3285 av Andreas Norlén m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt förslaget i tabellen i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkning av riksdagens utredningstjänst och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Världsbanken genomföra en fortsatt studie över företagsklimatet i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ytterligare åtgärder i arbetet för att värna demokratin mot radikaliserings- och våldsbejakande extremism och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell kommunikationsstrategi mot våldsbejakande extremism och för demokratiska värderingar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning om politisk extremism och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för politiken om mänskliga rättigheter motverka hedersrelaterat våld och förtryck samt verka för ökat stöd för demokratiska värderingar och värderingar om mänskliga rättigheter i alla delar av Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Datainspektionens arbete med tillsyn, informationsspridning och utbildning för att förebygga och motverka integritetskränkningar, inklusive näthat, och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter genom att ansluta fler kommuner till förvaltningsområdena för meänkieli, samiska och finska, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inleda arbetet med att inrätta ett romskt språkcentrum och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre möjligheter för Justitiekanslern att företräda staten i rättsliga tvister, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3411 av Per-Ingvar Johnsson och Johan Hedin (båda C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3429 av Tina Acketoft m.fl. (L):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt förslaget i tabellen i motionen.

BILAGA 2

Riksdagsstyrelsens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Stöd är avsett att bekosta handläggarghjälp åt riksdagens ledamöter. Stödet beräknas efter normen att det ska motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

Vid bestämmandet av stödets storlek ska beloppet 59 300 kr per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Vid bestämmandet av stödets storlek för 2017 ska beloppet 60 600 kr per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2016.

¹ Senaste lydelse 2015:807.

BILAGA 3

Regeringens, riksdagsstyrelsens, Riksdagens ombudsmäns (JO) och oppositionspartiernas anslagsförslag

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse*Tusental kronor*

Anslag	Budgetprop. förslag	Avvikelse från budgetprop.				
		M	SD	C	L	KD
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	136 996	-493		-493		-493
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	880 313	-2 321		-2 321	-1 547	-2 321
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	767 892	+2 485	+10 000	-2 516	-1 677	-2 516
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	113 000					
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	90 241	-360	+25 000	-360	+5 000	-360
3:1 Sametinget	45 243	-227	+5 000	-227		-227
4:1 Regeringskansliet m.m.	7 379 026	-138 708	-350 000	-265 710	-24 472	-186 708
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 736 126	-92 044	+5 000	-72 040	-33 029	-219 044
6:1 Allmänna val och demokrati	87 340	+30 000	-7 000		+5 000	+5 000
6:2 Justitiekanslern	48 734	+630		-370		-370
6:3 Datainspektionen	54 354	+1 798	+25 000	-202	+10 000	+1 798
6:4 Svensk författningssamling	1 300					
6:5 Valmyndigheten	19 588	-208		-208		-208
6:6 Stöd till politiska partier	172 200		-17 000			
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	102 917	+2 000			+10 000	
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	14 500		-14 500		+5 000	+2 000
8:1 Presstöd	567 119		-284 000			
8:2 Myndigheten för press, radio och tv	33 648	-112		-112		-112
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	17 939	-115	-7 000	-115		
Summa för utgiftsområdet	13 268 476	-197 676	-609 500	-344 674	-25 726	-403 561

På grund av avrundningar vid angivande av enskilda anslag överensstämmer M:s och L:s totalsumma för utgiftsområdet inte till fullo med summeringen av anslagen.

BILAGA 4

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden och oppositionspartiernas inställning till bemyndigandena

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse*Tusental kronor*

Anslag		Regeringens förslag	Tidsperiod	Avvikelse från regeringen				
				M	SD	C	L	KD
6:6	Stöd till politiska partier	172 200	2018					
8:1	Presstöd	70 000	2018–2019					
Summa beställningsbemyndiganden		242 200		±0	±0	±0	±0	±0

BILAGA 5

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2017 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse*Tusental kronor*

Anslag	Avvikelse från Utskottets förslag budgetprop.	
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	±0	136 996
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	±0	880 313
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	±0	767 892
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	±0	113 000
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	±0	90 241
3:1 Sametinget	±0	45 243
4:1 Regeringskansliet m.m.	±0	7 379 026
5:1 Länsstyrelserna m.m.	±0	2 736 126
6:1 Allmänna val och demokrati	±0	87 340
6:2 Justitiekanslern	±0	48 734
6:3 Datainspektionen	±0	54 354
6:4 Svensk författningssamling	±0	1 300
6:5 Valmyndigheten	±0	19 588
6:6 Stöd till politiska partier	±0	172 200
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	±0	102 917
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	±0	14 500
8:1 Presstöd	±0	567 119
8:2 Myndigheten för press, radio och tv	±0	33 648
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	±0	17 939
Summa för utgiftsområdet	±0	13 268 476

BILAGA 6

Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse*Tusental kronor*

Anslag		Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag	Tidsperiod
6:6	Stöd till politiska partier	±0	172 200	2018
8:1	Presstödet	±0	70 000	2018–2019
Summa beställningsbemyndiganden		±0	242 200	

BILAGA 7

Utrikesutskottets yttrande 2016/17:UU2y

Utrikesförvaltningen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade vid sitt sammanträde den 29 september 2016 att ge utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2016/17:1 utgiftsområde 1 och motioner i de delar som rör utrikesförvaltningen.

I detta yttrande väljer utskottet att lämna synpunkter på anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. inom utgiftsområde 1 och på följande kommittémotioner i de delar de rör anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m.: 2016/17:2223 av Jonas Millard m.fl. (SD), 2016/17:2848 av Tuve Skånberg m.fl. (KD), 2016/17:3285 av Andreas Norlén m.fl. (M) yrkande 1, 2016/17:3411 av Per-Ingvar Johnsson och Johan Hedin (C) och 2016/17:3429 av Tina Acketoft m.fl. (L). Utskottet lämnar dessutom synpunkter på de enskilda motionerna 2016/17:2533 av Jabar Amin m.fl. (MP), 2016/17:2574 av Anders Hansson (M) och 2016/17:2853 av Tuve Skånberg (KD). Dessa motioner rör Sveriges representation i andra länder.

I yttrandet finns en avvikande mening (C) och fem särskilda yttranden (M, SD, V, L och KD).

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen anvisar drygt 7 379 miljoner kronor för 2017 till anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Anslaget får användas för Regeringskansliets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Utrikesrepresentationen bestod den 1 augusti 2016 av 104 utlandsmyndigheter, varav 89 ambassader, 8 konsulat samt 7 representationer och delegationer. Fyra ambassader är under etablering (Beirut, Lima, Manila och Tunis). Dessutom har Sverige drygt 350 honorärkonsulat.

Från och med den 1 januari 2000 t.o.m. den 1 augusti 2016 har regeringen beslutat att öppna 25 ambassader, 5 karriärkonsulat och en delegation. Under samma period har regeringen beslutat att stänga 21 ambassader och 7 karriärkonsulat.

Motionerna

Anslagsfrågor

Sverigedemokraterna föreslår i kommittémotion 2016/17:2223 av Jonas Millard m.fl. bl.a. att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 350 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Kristdemokraterna föreslår i kommittémotion 2016/17:2848 av Tuve Skånberg m.fl. bl.a. att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 186,7 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Moderaterna föreslår i kommittémotion 2016/17:3285 av Andreas Norlén m.fl. yrkande 1 bl.a. att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 138,7 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Centerpartiet föreslår i kommittémotion 2016/17:3411 av Per-Ingvar Johnsson och Johan Hedin bl.a. att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 265,7 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. I motionen avvisas flertalet av de av regeringen förslagna anslagsförändringarna med bäring på utrikesförvaltningen.

Liberalerna anför i kommittémotion 2016/17:3429 av Tina Acketoft m.fl. bl.a. att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 24,5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Sveriges representation i andra stater

I motion 2016/17:2533 av Jabar Amin m.fl. (MP) föreslås att ett svenskt konsulat bör upprättas i staden Erbil i irakiska Kurdistan.

I motion 2016/17:2574 av Anders Hansson (M) framhålls vikten av ett utökat samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge när det gäller ambassader, representationer, delegationer och konsulat.

I motion 2016/17:2853 av Tuve Skånberg (KD) yrkas att regeringen bör omlokalisera Sveriges ambassad i Tel Aviv till västra Jerusalem.

Utskottets ställningstagande

Sveriges representation utomlands är en viktig fråga för vårt lands utrikes-, säkerhets-, bistånds- och näringspolitik. Enligt utskottet är en väl rustad utrikesförvaltning, både på Utrikesdepartementet i Stockholm och på plats ute i världen, en förutsättning för att kunna vidmakthålla relationer som ligger till grund för samarbete på viktiga områden och för att kunna förstå politiska, ekonomiska och kulturella trender i världen. För att uppnå effektivitet och kontinuitet i en modern utrikesförvaltning är det också viktigt att slå vakt om Utrikesdepartementets möjligheter att såväl behålla som rekrytera personal med olika kompetenser.

Kabinettssekreterare Annika Söder informerade den 13 oktober 2016 utskottet om Utrikesdepartementets ekonomi och utrikesförvaltningens utveckling. Av informationen framgick att den ekonomiska situationen i dagsläget kan betraktas som stabil. Kabinettssekreteraren angav att utrikesförvaltningen löpande arbetar med effektivisering av verksamheten och att man tar hänsyn till vissa besparings- och produktivitetskrav i planeringen för 2017. Av sistnämnda skäl undersöktes möjligheterna att minska kostnaderna för fastigheter och personal. Kabinettssekreteraren uppgav även att det kan bli aktuellt med nedläggningar av utlandsmyndigheter och att hon i så fall skulle återkomma till utskottet med information.

I motioner föreslås att ett svenskt konsulat bör upprättas i staden Erbil i irakiska Kurdistan och att Sveriges ambassad i Tel Aviv bör flyttas till västra Jerusalem. Utrikesutskottet vill med anledning av motionerna påminna om att beslutskompetensen enligt regeringsformen ligger hos regeringen eller hos de myndigheter som ligger under regeringen när det gäller frågor som rör Regeringskansliets och utrikesförvaltningens organisation och fördelningen av resurser inom utrikesförvaltningen. Utskottet vill dock understryka vikten av att regeringen löpande samråder med riksdagen om den strategiska utvecklingen av Sveriges utrikesrepresentation. Att öppna och stänga en utlandsmyndighet påverkar Sveriges internationella relationer och medför kostnader. Det är därför viktigt att sådana beslut är långsiktiga och bygger på väl förankrade strategier. Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen bör återkomma till utskottet med mer information om eventuella förändringar av utlandsorganisationen när sådan finns att delge.

Med anledning av att vikten av ett utökat samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge framhålls i en motion när det gäller ambassader, representationer, delegationer och konsulat, konstaterar utskottet att frågan togs upp i samband med kabinettssekreterarens föredragning den 13 oktober

2016. Det angavs då att möjligheterna till samlokalisering med andra länder, inte minst de nordiska, undersöks löpande. Vidare informerades om att det på 23 orter finns någon form av nordisk administrativ samverkan. Det uppgavs att den administrativa integrationen kommit långt i Yangon och i Dhaka. Det angavs också att det förekommer diskussioner mellan Sverige, Norge och Danmark om att dela ambassadlokaler i Islamabad.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att konstitutionsutskottet bör avstyrka motionerna 2016/17:2533, 2016/17:2574 och 2016/17:2853.

Inom ramen för anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. föreslås i budgetpropositionen för 2017 bl.a. att medel tillförs för insatser relaterade till det svenska medlemskapet i FN:s säkerhetsråd, för att stärka svensk kapacitet för medling, dialog och konfliktförebyggande, för en ambassadörstjänst mot människohandel, för främjandeinsatser vid nya utlandsmyndigheter och för migrationsarbete. I samband med kabinetssekreterarens föredragning för utskottet den 13 oktober 2016 angavs att de föreslagna anslagsförändringarna på nämnda områden ingår i utrikesförvaltningens del av anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m.

I flera motioner föreslås en minskning av anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Utskottet konstaterar att motionsförslagen om minskningar i förhållande till regeringens förslag inom utgiftsområde 1 anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. i flertalet fall inte har specificerats med avseende på utrikesförvaltningens del av anslaget. Utskottet konstaterar dock att flertalet av de ovan nämnda förslagen avvisas i motion 2016/17:3411 när det gäller tillförsel av medel till utrikesförvaltningen. Utskottet stöder regeringens förslag.

Utskottet konstaterar vidare att Utrikesdepartementets andel av anslaget för 2016 uppgår till ca 39 procent. Antalet medarbetare inom Regeringskansliet uppgick under 2015 i medeltal till 4 534 personer, varav 1 263 var anställda inom utrikesförvaltningen (exklusive lokalanställda vid utlandsmyndigheterna). Merparten av Utrikesdepartementets kostnader hänförs till verksamhet utomlands.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens förslag till medelstillsdelning för anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. och anser därmed att konstitutionsutskottet bör avstyrka motionerna 2016/17:2223, 2016/17:2848, 2016/17:3285 yrkande 1, 2016/17:3411 och 2016/17:3429 i de delar de berör anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m.

Stockholm den 27 oktober 2016

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Karin Enström (M), Sofia Arkelsten (M), Markus Wiechel (SD), Kerstin Lundgren (C), Pernilla Ståhlhammar (MP), Göran Pettersson (M), Björn Söder (SD), Birgitta Ohlsson (L), Hans Linde (V), Sofia Damm (KD), Maria Andersson Willner (S), Emilia Töyrä (S), Sotiris Delis (M), Anders Österberg (S), Jamal Mouneimne (S) och Åsa Eriksson (S).

Avvikande mening

Utrikesförvaltningen m.m. (C)

Kerstin Lundgren (C) anför:

I samband med kabinetssekreterarens föredragning för utskottet den 13 oktober 2016 klargjordes utrikesförvaltningens del när det gäller de anslagsförändringar som anges i budgetpropositionen för anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Flertalet av dessa anslagsförändringar avvisas av Centerpartiet.

Arbetet relaterat till det svenska medlemskapet i FN:s säkerhetsråd bör kunna ske inom ramen för tidigare anvisade anslag eller genom omprioriteringar. Av denna anledning anser Centerpartiet att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 19,5 miljoner kronor 2017 och 39 miljoner kronor 2018.

Svensk export är viktig men dess framgång styrs inte av nivån på anslaget till Regeringskansliet. Av denna anledning anser Centerpartiet att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. minskas med 6 miljoner kronor per år 2017–2019.

Centerpartiet anser att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 2,5 miljoner kronor per år samt med 20 miljoner kronor per år 2017–2018, eftersom regeringens förslag om ökade medel till följd av migrationsarbete avvisas. Eftersom regeringens förslag om en förstärkning i syfte att stärka den svenska kapaciteten för medling och konfliktförebyggande får tillgodoses inom ram föreslår Centerpartiet att anslaget minskas med 6 miljoner.

Med det anförda anser Centerpartiet att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2016/17:3411 i de delar som berör utrikesförvaltningen inom anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m.

Jag står naturligtvis bakom Centerpartiets motion även i övriga delar men hänvisar när det gäller anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. som helhet till konstitutionsutskottets behandling.

Särskilda yttranden

1. Utrikesförvaltningen m.m. (M)

Karin Enström (M), Sofia Arkelsten (M), Göran Pettersson (M) och Sotiris Delis (M) anför:

Vi konstaterar att Moderaternas budgetförslag skiljer sig från regeringens förslag bl.a. när det gäller anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Vi står naturligtvis bakom vår motion men hänvisar när det gäller anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. till konstitutionsutskottets behandling.

2. Utrikesförvaltningen m.m. (SD)

Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD) anför:

Vi konstaterar att Sverigedemokraternas budgetförslag skiljer sig från regeringens förslag bl.a. när det gäller anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Vi står naturligtvis bakom vår motion men hänvisar när det gäller anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. till konstitutionsutskottets behandling.

3. Utrikesförvaltningen m.m. (V)

Hans Linde (V) anför:

Vänsterpartiet ser att det finns både ett stort behov och ett stort utrymme för en stark svensk röst i världen. En förutsättning för att Sverige ska vara en tydlig och konsekvent röst för såväl fred, demokrati och mänskliga rättigheter som för jämställdhet, nedrustning och solidaritet är att Sverige har en stark närvaro runt om i världen.

I en föränderlig värld är det självklart att Sveriges närvaro i världen behöver förändras och utvecklas, och det är naturligt att det sker en kontinuerlig översyn av var det bedöms vara mest prioriterat att Sverige är närvarande.

Under den borgerliga regeringen stängdes en rad svenska ambassader, vilket skadade bilden av Sverige och våra möjligheter att föra en självständig och tydlig utrikespolitik. Vänsterpartiet kritiserade bl.a. att den förra regeringen stängde ambassaderna i bl.a. Managua (Nicaragua), Windhoek (Namibia) och Gaborone (Botswana). Vänsterpartiet har samtidigt motsatt sig att Sveriges delegation vid Nato i Bryssel har uppgraderats, eftersom vi har sett detta som ytterligare ett steg bort från den militära alliansfrihet som vi vill slå vakt om.

Vår förhoppning är att en ny regering och en i delar ny inriktning på Sveriges utrikespolitik också ska märkas i Sveriges utlandsrepresentation. Vi välkomnar att Sverige nu öppnar ambassader i Manila, Tunis och Lima. Vänsterpartiet ser ett fortsatt behov av att förstärka Sveriges närvaro i både

Latinamerika och Afrika söder om Sahara – regioner som drabbades av den tidigare regeringens ambassadnedläggningar.

Den 30 oktober 2014 blev Sverige den 135:e staten i världen att erkänna staten Palestina. Erkännandet skickar en tydlig signal till Israel om att vårt land inte accepterar ockupationen av Palestina. Det är ett tydligt stöd till folkrätten och försöken att få till stånd fredsförhandlingar. I och med att Sverige har erkänt Palestina som stat vore det på sin plats att uppgradera det svenska generalkonsulatet i Jerusalem till ambassad.

4. Utrikesförvaltningen m.m. (L)

Birgitta Ohlsson (L) anför:

Jag konstaterar att Liberalernas budgetförslag skiljer sig från regeringens förslag bl.a. när det gäller anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Jag står naturligtvis bakom vår motion men hänvisar när det gäller anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. till konstitutionsutskottets behandling.

5. Utrikesförvaltningen m.m. (KD)

Sofia Damm (KD) anför:

Jag konstaterar att Kristdemokraternas budgetförslag skiljer sig från regeringens förslag bl.a. när det gäller anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Jag står naturligtvis bakom Kristdemokraternas motion men hänvisar när det gäller anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. till konstitutionsutskottets behandling.